

Kirsi Bongwirnso

Verkostoituminen yhdistyksen kehittämistyön välineenä

Tapaus Suomen Viro-yhdistysten liitto

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kulttuurituottaja YAMK

Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

21.3.2017

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Kirsi Bongwirnsö Verkostoituminen yhdistyksen kehittämistyön välineenä Tapaus Suomen Viro-yhdistysten liitto 40 sivua + 4 liitettä 21.3.2017
Tutkinto	Kulttuurituottaja (ylempi AMK)
Koulutusohjelma	Kulttuurituotanto
Ohjaaja	Lehtori Pia Strandman
<p>Tämän opinnäytetyön tavoite oli selvittää, miten verkostoituminen toimii yhdistyksen toiminnan päivittämisen välineenä. Työ tehtiin Suomen Viro-yhdistysten liitolle, joka on valtakunnallinen, liittomuotoinen Viro-ystävyyshdistys. Työn aihe soveltuu kuitenkin yhdistyselämään laajemminkin, painiskelevathan monet yhdistykset kovin samojen haasteiden kanssa: väki vanhenee, nuoria on vaikea houkutella mukaan toimintaan, rahoitus on epävarmaa ja niin edelleen. Näihin kysymyksiin täytyy löytää vastauksia lähitulevaisuudessa.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin tapaustutkimuksena, jonka kohteena oli kehittyvä yhdistys. Vastauksia tutkimuskysymykseen eli verkostoitumisen toimimiseen yhdistyksen toiminnan kehittämisen välineenä haettiin teemahaastatteluin ja havainnoiden tehdyn benchmarkingin, jäsenkyselyn sekä aivoriihen avulla. Jäsenkysely pohjautui Suomen Viro-yhdistysten liiton hallituksen strategiatyössään tekemään SWOT-analyysiin. Teemahaastattelussa aiheena oli verkostoituminen ja tarkoitus oli selvittää, olivatko onnistuneet verkostoitajat/yhdistystoimijat (Nuoren Voiman Liitto, Marttaliitto ja kaupunginosayhdistys Artova) saaneet verkostomaisesta toimintamallista vastauksia niihin haasteisiin, joita myös Viro-yhdistykset kohtaavat. Lopuksi pidettiin Suomen Viro-yhdistysten liiton hallituksen aivoriihi, jossa selvitettiin liiton verkostoitumisen nykytilaa sekä verkostoitumisen mahdollisuuksia ja haasteita.</p> <p>Kehittämistyön tuloksena selvisi, että verkostomainen tapa toimia palvelee yhdistyskenttää ja auttaa haasteiden selättämisessä. Verkostoitumisen avulla on muun muassa mahdollista houkutella uusia jäseniä ja toimijoita, saada yhdistysten toiminnalle laajempaa näkyvyyttä sekä hankkia rahoitusta yhdistykselle. Kehittämistyön tuotoksena syntyi myös verkostoituvan yhdistyksen muistilista, jota Viro-yhdistykset voivat hyödyntää alkaessaan viedä verkostomaista toimintatapaa kentälle ja toimiessaan verkostojohtajina. Tämä opinnäytetyö palveli myös Suomen Viro-yhdistysten liiton strategiatyötä, jota tehtiin vuosien 2016 ja 2017 aikana.</p>	
Avainsanat	kulttuurijärjestöt, kehittäminen, verkostoituminen

Author Title	Kirsi Bongwirnso Networking as a Tool for Development in a Non-profit Organization The Case of the Association of Estonia Societies in Finland
Number of Pages Date	40 pages + 4 appendices 21 March 2017
Degree	Master's Degree in Culture and Arts (Cultural Management)
Degree Programme	Cultural Management
Instructor	Senior Lecturer Pia Strandman
<p>The aim of this final project was to find out how networking is serving as a tool to update a non-profit organization. The work was done for The Association of Estonia societies in Finland which is a nationwide Estonia friendship association. The theme is also applicable more widely for non-profit organizations that are facing similar challenges: people are getting older, it is difficult to get younger people to join, financing is uncertain etc. These questions need to be answered in the near future.</p> <p>This work is a case study about a developing organization. Tools used to answer the research question, networking as a tool for development in a non-profit organization, were benchmarking (theme interviews and observing), questionnaire for members of The Association of Estonia societies in Finland and brainstorming. The questionnaire was based on a SWOT analysis conducted by The Association of Estonia societies in Finland as a part of their strategic work. The theme of the interviews was networking and the aim was to find out if the networking had benefitted the successful networkers/associations (Nuoren Voiman Liitto, Marttaliitto and Artova) with the same challenges that the Estonia societies are facing. Finally, a brainstorming session was held with the board of The Association of Estonia societies in Finland. The focus of brainstorming was in the networking of the association now and its possibilities and challenges.</p> <p>This final project showed that networking benefits non-profit organizations and helps managing the challenges. By networking it is possible to get new members and organizers, wider attention for what has been done and financing. One result of this work was a to-do list for a networking organization. The list helps Estonia societies when they start networking and acting as leaders in their networks. This work served also the strategic work of The Association of Estonia societies in Finland during 2016 and 2017.</p>	
Keywords	cultural non-profit organizations, developing, networking

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Suomalaisen yhdistyselämän uudet tuulet	3
3	Verkostoituva yhdistys	5
4	Menetelmiä ja aineiston hankintaa	9
4.1	Benchmarking – muilta oppimassa	10
4.1.1	Nuoren Voiman Liiton Runokuu-festivaali	10
4.1.2	Marttaliitto	15
4.1.3	Artova	17
4.2	Verkostoituva Viro-yhdistys	18
4.2.1	Jäsenkysely	19
4.2.2	Hallituksen aivoriihi	25
5	Tulokset	27
6	Johtopäätökset	32
	Lähteet	37
	Liitteet	
	Liite 1. Haastattelukysymykset - Nuoren Voiman Liitto	
	Liite 2. Haastattelukysymykset - Marttaliitto ja Artova	
	Liite 3. Kysely Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenyhdistyksille	
	Liite 4. Suomen Viro-yhdistysten liiton (SVYL) strategia	

1 Johdanto

Vuonna 1991 perustettu Suomen Viro-yhdistysten liitto ry. (SVYL) on valtakunnallinen kansalaisjärjestö, joka haluaa syventää Suomen ja Viron välisiä suhteita kaikilla elämän alueilla. Liittoon kuuluu 35 jäsenyhdistystä (yht. n. 3 100 jäsentä) ympäri Suomea. SVYL toimii kanavana kaikille Virosta kiinnostuneille. Se tarjoaa ajankohtaista Viro-tietoa, monipuolista kulttuurivaihtoa ja uusia kontakteja. (Suomen Viro-yhdistysten liitto 2016.) Liitto järjestää kulttuuritapahtumia, seminaareja, matkoja ja niin edelleen sekä osallistuu moniin suurempiin kulttuuritapahtumiin ja festivaaleihin. Liiton toimiston keskeinen tehtävä on auttaa jäsenyhdistyksiä erilaisissa tapahtumajärjestelyissä ja -tiedottamisessa muun muassa liiton kulttuurilehti viro.nytin kautta.

Kuten olen havainnut monien muidenkin järjestöjen kohdalla, niin SVYL:nkin yllä leijuu monia uhkakuvia: väki vanhenee, entiset aktiivit eivät jaksakaan enää toimia, uusia (nuoria) jäseniä on haastavaa saada mukaan, erilaiset sosiaalisen median ryhmät valtaavat tilaa perinteisiltä järjestöiltä. Samoin mielestäni koko perinteinen, suomalainen yhdistysmaailma on murroksessa, kun jäsenyyteen perustuva yhdistykseen kuuluminen ei ole enää "se juttu", vaan ihmiset haluavat toimia jossain tietyssä projektissa, ei tietyssä yhdistyksessä. Kokemukseni mukaan nuoremmat myös esittävät kysymyksen "Mitä saan, jos liityn yhdistykseen?" Tähän kysymykseen yhdistyksen tulisi kyetä vastaamaan. Vastaaminen on helppoa, jos yhdistys itse hahmottaa omat vahvuutensa eli sen, mitä voi jäsenilleen ja muille toimintansa piirissä oleville tarjota.

Tähän tarjontaan nyky-yhteiskunta tarjoaa kokemukseni mukaan paljon mahdollisuuksia, sillä usein uudet toimijat eivät etsi materiaa, vaan toimintaympäristön, projektin, jossa toimia. Vaikka monesti vastuun jakaminen koetaan haastavaksi, se kannattaa, sillä vastuuttamisen ja osallistamisen kautta tihkuu myös jäseniä yhdistykseen. Kehittämistyöni tarkoitus onkin selvittää, olisiko verkostomainen toimintamalli sellainen, että sen avulla saataisiin aktivoitua jäsenyhdistyksiä ja uusia ihmisiä ne löytämään. Toimintamalli ulottuisi paikkakunnilla jäsenistöä edemmäs kattaen kaikki potentiaaliset toimijat ja tukijat. Näin Viro-yhdistyksistä kehittyisi omien paikkakuntiensa aktiivisia kansalais-toiminnan moottoreita, jotka johtaisivat ja aktivoisivat verkostojaan yhteiseen toimintaan. Toiminnan piiriin saataisiin siten paljon suurempi joukko, kuin mitä yksi yksittäinen yhdistys kykenee saamaan mukaan. Näin yhdistys saisi toiminnalleen myös

enemmän näkyvyyttä, jota voisi käyttää muun muassa potentiaalisten rahoittajien houkuttelemiseen.

Lähdin selvittämään verkostoitumisen mahdollisuuksia benchmarkkaamalla sellaisia muita toimijoita, joiden tiesin verkostomaista toimintamallia toteuttavan. Kohteinani olivat Nuoren Voiman Liiton Runokuu-festivaali, Marttaliitto ja kaupunginosayhdistys Artova. Benchmarkingia tein lähinnä teemahaastatteluiden sekä Runokuun kohdalla myös havainnoimisen avulla. Valitsin juuri nämä benchmarking-kohteet siksi, että Runokuu oli minulle entuudestaan tuttu ja sen verkostomainen malli toimivaksi havaittu, onhan Suomen Viro-yhdistysten liitto ollut useampana vuotena toteuttamassa festivaalia. Marttaliitto taas on hyvä esimerkki ajassa muuttuneesta ja muutoksiin reagoineesta yhdistyksestä. Asukas yhdistys puolestaan edustaa yhdistystoimintaa, johon voi osallistua erilaisten projektien kautta.

Toisena selvitystyönä tein jäsenkyselyn Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenyhdistyksille. Kyselyn kysymykset pohjautuvat SWOT-analyysiin, joka tehtiin SVYL:n hallituksen ensimmäisessä strategiapäivässä keväällä 2016. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää liiton jäsenistön tämän hetken haasteita ja onnistumisia sekä tulevaisuuden toiveita ja pelkoja. Jäsenten äänen saaminen kuuluville on erittäin tärkeää työni kannalta, onhan liitto yhtä kuin sen jäsenet eli SVYL:n tapauksessa sen 35 jäsenyhdistystä. Kun työssäni puhun Suomen Viro-yhdistysten liitosta tarkoittaa se juuri koko valtakunnallista liittoa, kaikkia jäsenyhdistyksiä henkilöjäsenineen. Yhdistykset ovat keskenään hyvin erilaisia ja erikokoisia vaihdellen muutaman kymmenen jäsenen jonkin harrastuksen ympärille syntyneestä joukosta lähes 500 jäsenen ystävyyskaupunkiyhdistykseen.

Lopuksi pidin SVYL:n hallitukselle aivoriihen, jossa kehitelimme jäsenkyselyssä esille tulleita asioita eteenpäin palvelemaan liiton strategiatyötä. Strategiatyö aloitettiin keväällä 2016 ja sen taustalla olivat yhdistyselämän muutokset ja tarve reagoida niihin. Strategiatyöhön ja tämän opinnäytetyön aivoriiheen osallistuneet liiton hallituksen jäsenet edustavat kukin jotain liiton jäsenyhdistyksistä, joten hallituskin mietti aivoriihen kysymyksiä omien Viro-yhdistystensä kautta.

Tulosluvussa vertailen haastatteluja, kyselyn vastauksia ja aivoriihen tuloksia sekä tutkin, olivatko haastatellut organisaatiot saaneet verkostoitumisen avulla apua sellaisiin asioihin, jotka nousivat kyselyssä esille ja joita liiton hallitus pohti. Verkostoitumiseen keskittyvissä teemahaastatteluissa selvitin myös, mitkä olivat sellaisia seikkoja, joihin

tulisi verkostoja luodessa ja aktivoitessa erityisesti kiinnittää huomiota. Lopuksi pohdin, kuinka saamaani tietoa voisivat verkostoituvat Viro-yhdistykset hyödyntää.

Tarkoitukseni oli myös tehdä erilaisia verkostoitumiskokeiluja Viro-yhdistyksissä, mutta aikataulullisista syistä ne eivät tämän opinnäytetyön puitteissa onnistuneet. Kuten Suomen Viro-yhdistysten liiton strategiasta (liite 4) voi kuitenkin lukea, on verkostoituminen vahvasti mukana liiton lähivuosein toiminnassa.

Oma näköalapaikkani yhdistyselämään on jo kymmenen vuoden ajan ollut Suomen Viro-yhdistysten liiton toiminnanjohtajana. Työssä yhdistyvät muun muassa kulttuuri-tuottaminen, vapaaehtoisjohtaminen, toimittajan työ ja työ kirjakauppiana. Lähes alusta saakka on ollut selvää, että yhdistyselämän murros on käsillä ja perinteinen järjestötoiminta hakee uusia muotoja. On siis syytä tutkia, millaiset tavat toimia luovat uutta ja vievät yhdistystä eteenpäin kohti elinvoimaista tulevaisuutta.

2 Suomalaisen yhdistyselämän uudet tuulet

Suomalainen yhdistyselämä ei ole immuuni globaaleille megatrendeille, vaan niiden vaikutus voi olla melko huomattava. Yksi keskeinen megatrendi, joka yhdistyselämään heijastuu, on väestön ikääntyminen (mm. Halonen 2011, 67). Ikääntyminen vaikuttaa jo ja tulee lähivuosina vaikuttamaan vielä enemmän suomalaiseen yhdistyselämään, kun nykyiset toimijat ja jäsenistö vanhenevat. Kaikkea yhdistyselämää ikääntyminen ei samalla tavalla haasta, mutta ystävyysseuratoiminta, johon Viro-yhdistyksetkin kuuluvat, elää murroskautta. Toisaalta ihmisten yhteiskunnallisesti aktiivinen ikä jatkuu yhä pidempään ja vapaaehtoistyö ja osallisuus heijastuvat aktiiviseen kansalaisuuteen ja sitä kautta terveyteen iän karttuessa (Ehlers, Naegele, Reichert 2011, 7).

Ikääntyminen oli yksi eniten pohdituttaneista asioista, kun Suomen Viro-yhdistysten liiton hallitus aloitti strategiatyön keväällä 2016. Ikääntyminen vaikuttaa sekä suoraan – vanhenevat toimijat eivät enää jaksaa toimia – että välillisesti – nuorempien tavat osallistua kansalaistoimintaan poikkeavat paljon totutuista. Alle 40-vuotiaat eivät tunne paloa yhdistystoimintaa itseään kohtaan, vaan hakevat sisältöjä. Samoin tavat osallistua muuttuvat, sillä jäsenyyteen perustuva yhdistystoiminta ei kiinnosta nuorempia. Tilalle on tullut niin sanottu kevyt osallistuminen tai kevyt yhteisöllisyys: ihmiset tulevat mielellään mukaan, mikäli ei tarvitse ottaa harteilleen vastuutehtäviä eikä sitoutua jäsenyy-

teen. Kevyeen osallistumiseen kuuluu myös siirtyminen harrastuksesta ja harrastusyhteisöstä toiseen. (Harju 2008.)

Kevyempien osallistumistapojen trendi haastaa yhdistystoimijoita muuttamaan ajatteluun. Kuten Arto Lindholm pro gradu -työssään *Radikaali ympäristöaktivismi modernin murroksessa* kirjoittaa, on jäsenten määrä yhteisössä, yhteiskunnallisessa liikkeessä tai yhteisöllisessä liikkeessä täysin riippuvainen jäsenen määrittelykriteereistä (Lindholm 1998, 66). Laajasti määritellen Suomen Viro-yhdistysten liittokin voisi siis lukea jäsenikseen kaikki toimintaansa osallistuvat henkilöt, ei vain jäsenmaksunsa maksaneet. Onkin tärkeää muistaa tarjota erilaisia mahdollisuuksia osallistua toimintaan ja tulla tekemään siitä omannäköistä.

Toinen yhdistyselämän kannalta keskeinen megatrendi on verkostoituminen. Verkostoituminen vaikuttaa perinteiseen yhdistystoimintaan, sillä vaikka yhteistyötä on tehty ennenkin, on verkostossa toimiminen jotain aivan muuta. Yhdistyksen tulisi olla ennakkoluuloton erilaisia toimijoita ja toimintatapoja kohtaan. Tulisi keskittyä miettimään sitä, mitä voisi itse antaa verkostolle ja kuinka tehdä itsestään verkostossa tärkeä ja haluttu yhteistyökumppani. Oman osaamisen esille nostaminen verkostoa varten toimii myös yhdistyksen brändäämisellä, sen julkisuuskuvan vahvistamisena ja kiillottamisena. Samalla kun puhutaan ihannoiden kehittyvien yhteiskuntien yhteisöllisyydestä, kasvaa yksilöllisyyden tavoittelu. Elina Hiltunen kirjoittaa kirjassaan *Matkaopas tulevaisuuteen* siitä, kuinka itseään brändäävät ihmiset haluavat yhä enemmän tuotteiden, palveluiden, kommunikaation ja kokemusten personointia sekä rakentaa identiteettiään elämäntapavalintojen perusteella (Hiltunen 2012). Tämä heijastuu myös yhdistyksiin, jotka toimivat monille itsensä brändäämisen välineenä. Viro-yhdistyksissä brändäämistä voi hyödyntää etenkin erilaisten tapahtumien kautta, vaikkapa virolainen elokuva houkuttelee yleisestikin elokuvasta kiinnostuneita ihmisiä. Elokuvatapahtuman kautta voisi myös muodostaa aivan uudenlaisia verkostoja ja laajentaa omaa toimintaa.

Yhdistyselämään vaikuttavana heikkona signaalina voi pitää yhä kasvavaa erikoistumisen tarvetta, myös ystävyysseurojen kentällä. Enää ei erikoistumista ole johonkin tiettyyn maahan keskittyminen, vaan tulee profiloitua jonkin toiminnan kautta. Tällainen profiloituminen miellyttää rahoittajia ja houkuttelee uusia jäseniä. Heikki Vuojakoski toteaa lopputyössään *Juhlapuheista tekoihin. Miten järjestöt muodostavat suhdettaan tulevaisuuteen?*, että järjestöjen toiminta on lähellä asiantuntijaorganisaation toimintamallia. Järjestöissä työ on asiantuntijavaltaista, niiden toimintamalleja ovat usein koulu-

tus, viestintä, erilaisten ohjelmien rakentaminen ja materiaalien tekeminen, mikä on hyvin lähellä asiantuntijayrityksen toiminnan sisältöjä. (Vuojakoski 2008.) Tätä asiantuntijuutta olisi syytä vahvistaa niin, että se näkyy myös ulospäin ja voi toimia keinona houkuttaa jäseniä. Kun nuoret haluavat harjoittaa eettistä työkulttuuria ja tehdä hyviä tekoja, he eivät perusta enää automaattisesti yhdistystä, vaan yrityksen (Harju 2010, 13). Tällaisten yhteiskunnallisten yritysten ja startup-firmojen trendikkyys olisi yhdistystenkin hyödynnettävissä. Yhdistyksen tuote, asiantuntijuus, tulisi ollaan loppuun asti mietitty ja hyvin markkinoitu. Asiantuntijuuden tunnistaminen ja näyttäminen olivat niitä painopisteitä, joita Suomen Viro-yhdistysten liiton hallituskin halusi liiton strategiassa korostaa (liite 4).

3 Verkostoituva yhdistys

Yhteiskuntatutkimuksessa verkostoja on tutkittu paljonkin ja verkostoille on annettu monia eri määritelmiä. Tässä opinnäytetyössä verkoston voisi metaforisesti määritellä sosiaalisen yhteistoiminnan tuloksina, jotka hyödyttävät siihen osallistuvia yksilöitä ja ryhmiä (Johanson & Smedlund 2015, 234 [Shapiro & Varian 1999]). Verkostoista onkin alettu puhua sosiaalisena pääomana. Tällä käsitteellä viitataan usein juuri sosiaalisiin verkostoihin sekä niissä muodostuviin normeihin ja luottamukseen, jotka edistävät verkostoon kuuluvien ihmisten kykyä hyödyntää voimavarojaan ja toimia yhdessä (Ruuskanen 2015, 214).

Järjestökentällä verkostoituminen on pitkään nähty osana toiminnan resurssointia, ja toki useamman toimijan yhdistäessä voimansa luodaan mahdollisuuksia vaikkapa suurempien tapahtumien järjestämiselle. Järjestöuskollisuus on kuitenkin jatkuvasti heikentynyt. Järjestöjen verkostoituminen ja tiivis yhteistyö mahdollistavat kuitenkin sen, että toimintaan saadaan mukaan väkeä, joka ei välttämättä halua sitoutua tietyn järjestön jäsenyyteen (Jurvansuu 2002, 153). Toiminnan monipuolisuus puhuttelee myös sitä kasvavaa joukkoa, joka ei halua olla minkään järjestön jäsenenä. Tällaiset ihmiset saattavat tuntea verkoston, eivät sen taustalla olevia organisaatioita. Yhdistysten ei kannata tätä säikähtää, vaan keskittyä miettimään, millä osaamisella voisi erottua muista toimijoista.

Taloustieteen puolelta verkostomaisen suhteen tunnusmerkeiksi on nostettu läpinäkyvyys, vastaanottokyky, vastavuoroisuus, sosiaalinen syvyys, luottamus, pitkäjänteisyys, yhdessä ja toisilta oppiminen, korvaamattomuus, kulttuurien yhteensopivuus, visioiden

samansuuntaisuus, osaamisen täydentävyys ja ns. double framing (henkilöt kokevat itsensä sekä yrityksen että verkoston edustajaksi ja jäseneksi) (Vesalainen & Strömmer 1999, 110-111). Nämä ominaisuudet sopivat mainiosti myös yhdistysten ja kulttuuri-puolen toimivien verkostojen tunnuksiksi.

Kansalaisyhteiskunnan asiantuntija ja muun muassa Kansalaisyhteiskunnan verkkoleh-teä toimittava Aaro Harju nostaa menestyksekkään verkostoitumisen avainsanoiksi ja perusedellytyksiksi vastavuoroisuuden, kumppanuuden ja luottamuksen. Verkostossa toimivien pitää lähteä siitä, että kaikki hyötyvät ja voittavat. Tässä kuitenkin tulee olla kärsivällinen, sillä toimivan verkoston rakentamisessa on useita vaiheita, ennen kuin verkosto on muodostunut sellaiseksi, josta kaikki verkoston osapuolet saavat jotakin (Harju 2010, 187). Yksi pitkäjänteistä verkostoitumisprosessia hankaloittava tekijä yh-distysmaailmassa on kuitenkin jatkuva rahoituspaine: on vaikea viedä eteenpäin aikaa vaativaa prosessia, jos verkoston jäsenten olemassaolo on vuosittain uhattuna.

Harju väittää, että vaikka verkostoitumista pidetään 2000-luvun menestystekijänä ja siitä puhutaan järjestöjen piirissä paljon, tehdään sitä kuitenkin vähän. Tämä johtunee osittain siitä, että verkostoituminen edellyttää järjestön toimintakulttuurin muuttamista, sillä valtaa ja vastuuta pitää hajauttaa ja keskitetystä johtamiskulttuurista luopua. Tämä korostaa jälleen luottamuksen merkitystä. Sen lisäksi, että verkostoituminen toimii jär-jestön uudistamisen välineenä, palvelee se myös hyvin liittomuotoista järjestöä, kun vuorovaikutus yhdistysten kesken lisääntyy ja hyvät käytännöt leviävät nopeasti kaikkien hyödyksi. (Harju 2010, 186, 188-189.) Parhaimmillaan liitto on jo itsessään toimiva, kaikkia sen jäseniä hyödyttävä verkosto, jossa verkoston jäsenet tuovat omat verkos-tonsa kaikkien käyttöön.

Tasavertaisuus ja demokraattiset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ovat tärkeitä verkoston toimijoille. Vaikka ihmisten mielikuvissa verkosto voi olla ihanteelli-nen yhteistyömuoto, jossa tasavertaisuus tarkoittaa tasavertaisia osallistumis- ja vaikut-tamismahdollisuuksia kaikille, on ryhmässä, yhteisössä tai verkostossa myös valtaa. Organisoituminen auttaa, jos verkostossa on yhteisiä tavoitteita, jotka halutaan saavut-taa. Samoin se auttaa siinä, ettei verkostossa jäädä pelkästään ideoinnin ja hajanais-ten toimintojen asteelle, vaan toiminta voi tavoitteellisesti tähdätä kohti tuloksia. (Van-hatalo 2014, 24-25.) Kuten Riitta Vanhatalo väitöskirjassaan *Vuorovaikutuksen yhteys verkoston rakenteeseen, toimintaan ja toimijoiden kokemuksiin* sanoo, rakentuvat ver-kostosuhteet vuorovaikutuksessa ja niitä ylläpidetään vuorovaikutuksessa. Ilman vuo-

rovaikutusta verkostoa ei ole olemassa. Vuorovaikutus on verkoston liima (Vanhatalo 2014, 48). Tutkija ja yrittäjä Timo Järvensivun mukaan hyvän verkostojohtamisen ytimessä ovat tunteminen, luottamus ja sitoutuminen. Verkostolta voi odottaa tuloksia, kun sen jäsenet tuntevat toistensa tarpeet ja osaamisen, luottavat toistensa osaamiseen ja hyväntahtoisuuteen sekä sitoutuvat luovuttamaan ja hyödyntämään toistensa tietoja ja ideoita. (Järvensivu 2014.)

Verkostojohtamisessa on olennaista, että johdetaan nimenomaan vapaaehtoisesti verkostossa mukana olevia ja aikaansa sekä muita resurssejaan verkostotoiminnalle antavia ihmisiä (Vanhatalo 2014, 47). Vapaaehtoisuus on tärkeä pitää verkostoituessa mielessä. Verkostojohtajan tulee ottaa yhteistyön mahdollistava ja sitä koordinoiva, ei saneleva rooli, jotta ihmisillä pysyy into ja motivaatio olla mukana verkostossa. Kuten Pentti Sydänmaanlakka sanoo, on hierarkiat purettava sekä totuttava tasavertaiseen ja avoimeen yhteistoimintaan verkostoissa (Sydänmaanlakka 2015, 66). Johtajakeskeisyydestä olisi siirryttävä kohti jaettua johtajuutta, sillä hyvä johtaminen on yhteistoimintaa, johon osallistuvat kaikki työyhteisön jäsenet (Sydänmaanlakka 2015, 56). Vaikka Sydänmaanlakka puhuukin tässä työyhteisöstä, koskee tämä mielestäni myös verkostoja, joiden johtaminen on hyvin lähellä jaettua johtajuutta. Myös Reija Linnamaa toteaa, että verkostojen johtamisessa on kyse toimijoiden vuorovaikutuksesta, jolloin johtaminen on jaettua johtajuutta (Linnamaa 2004, 85). Kokemus Suomen Viroyhdistysten liitossa on näyttänyt, että jaettu johtajuus toimii asiantuntijaverkostoissa hyvin, kun johtajuutta jaetaan osaamisten ja vastuualueiden kautta.

Järjestökouluttaja Raisa Jäntti toteutti vuonna 2009 Eetanel Oy:n toimesta tutkimuksen järjestöjen verkostoitumisesta. Tutkimuksella selvitettiin järjestökentän verkostoitumisen ja yhteistyön tapoja, hyötyjä ja kehitystarpeita. Verkostoitumisen Jäntti määritteli organisaatioiden ja niissä toimivien ihmisten välisiksi pidempiaikaisiksi suhteiksi. Verkostoitumista siis syntyy yksilö- ja organisaatiotasolla (Jäntti 2009, 25). Tutkimuksen tavoitteena oli saada tietoa järjestöjen kehittämisen avuksi yhdistystoimijoita ja kouluttajia varten. Tutkimuksesta selvisi, että yhteistyö on järjestöjen arkipäivää: 83 % järjestöistä teki yhteistyötä toisen järjestön kanssa vähintään kerran kuussa, 60 % joka viikko. Tavallinen yhteistyön väylä oli jäsen, joka kuului moneen järjestöön. Jäsenen kautta virallista tai säännöllistä yhteistyötä teki 76 % järjestöistä. (Jäntti 2009, 7.)

Eetanelin tutkimuksen mukaan järjestöille oli monenlaista hyötyä siitä, että niiden jäsenet toimivat muissakin järjestöissä. Vastauksissa toistuivat neljänä suurimpana hyötynä toiminnan tehostuminen, verkoston luominen, tiedonkulun tehokkuus ja hyöty

hallinnossa. Järjestöjen yhteiset projektit tuntuivat kaatuvan lähinnä kahdesta syystä: Vaikka yhteistä ideaa kannatettiin, kukaan ei halunnut ottaa vastuuta tekemisestä. Toisinaan taas henkilö- tai järjestöristiriidat tulivat yhteistyön tielle. Ehdottomasti suurimpana haasteena verkostoitumiselle pidettiin kuitenkin sitä, että aika ei riitä verkostoitumiseen. (Jäntti 2009, 8.) Tämä kävi ilmi myös Marion Fieldsin tutkimuksesta, jossa tutkittiin pääkaupunkiseudun yhdistystoimijoiden näkemyksiä lähidemokratiasta, paikallisesta vaikuttamisesta ja verkostoista (Fields 2014, 43). Tulokset eivät ole yllättäviä järjestöarjessa toimivalle. Ajanpuute liittyy vahvasti vähäisiin henkilöstöresursseihin. Samoin niihin liittyy vastuun vältteleminen, sillä jos vastuu kasaantuu usein yksille ja samoille toimijoille, ovat nämä haluttomia ottamaan lisää projekteja vedettäväkseen. Tämä tietysti korostuu pienissä yhdistyksissä, joissa ei ole palkattua henkilökuntaa.

Myös Virossa tehtiin vuosina 2014–2016 tutkimus yhdistysten elinvoimaisuudesta. Työn tilaajana oli Kansalaisyhteiskunnan Säätiö (*SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital*) ja tutkimuksen teki Tallinnan yliopiston Yhteiskuntatieteiden instituutin Kansainvälisten sosiaalitutkimusten keskus (*Tallinna Ülikool, Ühiskonnateaduste Instituut, Rahvusvaheliste Sotsiaaluuringute Keskus*). Tutkimuksessa vertailtiin viron- ja venäjänkielisiä yhdistyksiä, ja tutkimuksen yhtenä osana olivat yhdistysten yhteistyökuviot. Tutkimuksesta kävi ilmi, että suurimmat syyt, miksi yhdistykset tekivät yhteistyötä ja verkostoituivat, olivat projektien toteuttaminen, rahoituksen saaminen, materiaalsen avun saaminen, tiedon ja asiantuntijuuden saaminen, tiedon ja asiantuntijuuden välittäminen, yhteisten tavoitteiden saavuttaminen, maksullisten palveluiden saaminen ja antaminen, uusien toimintatapojen löytäminen, oikeusprosessiin osallistuminen ja kumppanuussopimusten tekeminen ministeriöiden kanssa. (Nimmerfeldt 2016, 35.) Yhdistyksille verkostoituminen on siis monin tavoin välttämätöntä. Yksin voi montaa asiaa yrittää, mutta välillä ulkopuoliset tahot, kuten rahoittajat vaativat, että tietty projekti toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Parhaiten järjestöjen yhteistyölle asetetuista tavoitteista Eetanetin tutkimuksen mukaan olivat toteutuneet konkreettiseen yhdessä toimimiseen liittyvät tavoitteet: yhteisten poliittisten tai toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen, monipuolisempi tai laadukkaampi toiminta, muiden kokemuksista oppiminen, toiminnan määrän kasvu, näkyvyyden saaminen ja taloudelliset säästöt. Huonoimmin olivat toteutuneet jäsen- tai varainhankintaan liittyvät tavoitteet. (Jäntti 2009, 16-17.) Suomen Viro-yhdistysten liitossa kokemus verkostoissa toimimisesta myötäilee Eetanetin tutkimusta muutoin paitsi varainhankinnan osalta. Tämä johtunee ainakin osittain siitä, että tietyt verkostot ovat avan-

neet liitolle ovia ulkomaiseen rahoitukseen. Verkostot ovat tuoneet SVYL:n järjestämille tapahtumille ehdottomasti laajempaa näkyvyyttä, mutta toisaalta verkosto on häivyttänyt yksittäiset organisaatiot tapahtuman taustalta, jolloin maine ja kunnia on koitunut verkoston osalle. Jokaisen verkoston jäsenen tuleekin huolehtia tiedottamisesta omille sidosryhmilleen, rahoittajilleen ja niin edelleen, jotta rooli verkostossa tulee kaikille selväksi.

Eetanelin tutkimuksen kyselyyn vastaajien haaveet parhaasta mahdollisesta yhteistyöstä, jota toisen järjestön kanssa voitaisiin tehdä, olivat hyvin samanlaisia kuin kertomukset hyvin onnistuneesta yhteistyöstä. Unelmien yhteistyö toisi järjestöön lisää jäseniä ja rahaa, jakaisi koulutuksen kautta tietoja ja taitoja järjestöstä toiseen ja tehostaisi vielä jäsenten edunvalvontaakin. Yhteisten tapahtumien järjestämistä pidettiin erityisen tärkeänä, koska se mahdollistaa näkyvyyden lisäämisen kaikille, mutta säästää yksittäisen järjestön rahoja jakamalla kulut useamman toimijan kesken. (Jäntti 2009, 23.) Unelmiin voisi lisätä vaikutuksen toimintaympäristön ilmapiiriin: Kun yhdessä saavutettaisiin haluttu tavoite ja prosessi hyödyttäisi myös kaikkia yksittäisiä organisaatioita, syntyisi me-henki, jonka voimin yhteistyö entisestään vahvistuisi ja yhteiset päämäärät kirkastuisivat. Kuten Eetanelin tutkimuksestakin kävi ilmi, haittaavat ristiriidat järjestöjen yhteistyötä. Monesti syntyy kilpailuasetelmia, vaikka yleiset päämäärät olisivatkin samoja. Parhaimmillaan verkostojen onnistumiset voisivat heijastua koko toimintakulttuuriin.

4 Menetelmiä ja aineiston hankintaa

Tämän opinnäytetyön lähestymistapa on tapaustutkimus, tapauksena on kehittyvä, verkostoituva yhdistys. Keskeinen tutkimuskysymykseni on: Miten verkostoituminen toimii yhdistyksen toiminnan päivittämisen välineenä? Yhdistysmaailman monisyisyyteen tapaustutkimus sopii hyvin, sillä se mahdollistaa tilan antamisen ilmiön monimuotoisuudelle yrittämättä yksinkertaistaa sitä liikaa. Tapaustutkimuksen tarkoitus on myös tuottaa uutta tietoa (yhdistyksen) kehittämisen tueksi (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2010, 53).

Tapaustutkimuksessa aineistoa kerätään useita metodeja käyttämällä, muun muassa havainnoin, haastatteluin ja dokumentteja tutkien (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2012, 135). Tässä tutkimuksessa menetelmistä käytössä olivat jäsenkysely, aivoriihi Suomen Viro-yhdistysten liiton hallitukselle ja benchmarking, jonka toteutin teemahaastattelui-

den ja havainnoinnin avulla. Avaan menetelmiä luvuissa, joissa käsittelen kyseisellä menetelmällä tuotettua aineistoa.

4.1 Benchmarking – muilta oppimassa

Useimmiten benchmarkingissa tutkitaan menestyvää tai menestyviä organisaatioita, pyritään oppimaan niiden menestyksen syitä ja ottamaan käyttöön muualla hyväksi havaittuja tapoja toimia (Ojasalo ym. 2010, s. 163). Koskapa muillakin ystävyysseuroilla kuin Suomen Viro-yhdistysten liitolla on havaintojeni mukaan samoja haasteita muun muassa ikääntyvän jäsenistön ja toimijoiden sekä jäsenhankinnan vaikeuden kanssa, lähdin hakemaan mallia verkostoitumiseen ystävyysseurojen ulkopuolelta.

Tämän tutkimuksen ensimmäisen kohteen, Nuoren Voiman Liiton Runokuu-festivaalin kohdalla tiesin, että festivaali toteutetaan menestyksekkäästi verkostomaista mallia hyödyntäen, onhan SVYL ollut useana vuotena tuomassa ohjelmaa festivaalille. Marttaliitto on taas monella tapaa menestystarina suomalaisessa yhdistyselämässä, yhdistys, joka on onnistunut uhmaamaan aikaa ja uudistumaan, ja siten kasvattamaan jäsenistöään. Helsinkiläisen kaupunginosayhdistys Artovan valitsin benchmarkkauskohteeksi muun muassa siksi, että yhdistyksen toiminnassa on mukana paljon nuoria, joille nimenomaan tarjotaan mahdollisuus toimia. Yhdistys on myös kehittänyt Artova-Mallin, jonka kautta kannustetaan kaupunginosan asukkaita omaehtoiseen ja itseohjautuvaan toimintaan. Benchmarkingin pääasiallinen toteutustapa oli tässä työssä teemahaastattelu: haastattelukysymykset (Liitteet 1 ja 2) eivät olleet kaikille haastateltaville samat, mutta haastattelun aihe (verkostoituminen) oli. Tässä teemahaastattelu poikkeaa muista puolistrukturoiduista haastatteluista, joissa esimerkiksi kysymykset tai jopa kysymysten muoto ovat kaikille samat. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 48.)

4.1.1 Nuoren Voiman Liiton Runokuu-festivaali

Ensimmäinen tätä työtä varten benchmarkattu kohde oli kirjallisuusfestivaali Runokuu. Runokuun pääjärjestäjä on Nuoren Voiman Liitto, mutta festivaalin ohjelma rakennetaan yhteistyöverkoston avulla. Verkostoon, jossa Suomen Viro-yhdistysten liittokin on, kuuluu erilaisia kirjallisuustoimijoita, kuten runoyhdistyksiä, kustantamoita, kirjallisuuslehtiä, kirjailijoita, kirjastoja, eri maiden kulttuuri-instituutteja, kulttuurilaitoksia (muun muassa museoita) ja niin edelleen. SVYL on jo useana vuonna tuonut Runokuuhun

virolaista runoutta yhdessä Viro-instituutin kanssa, näin myös vuonna 2016. Koska SVYL osallistui Runokuu-festivaalin järjestämiseen, oli festivaalin benchmarkkaus hiukan muita benchmarkkauksia laajempi. Sen lisäksi, että selvitin haastattelun avulla verkostomaisen toimintamallin hyötyjä yhdistykselle, oli minun mahdollista olla paikalla verkostotapaamisessa katsomassa, kuinka verkosto käytännössä toimii. Sekä haastattelun että verkostotapaamisen avulla sain tietää asioita, jotka ovat tärkeitä muistaa verkostoituessa.

Runokuu-festivaali järjestetään elokuussa ja se on Helsingin juhlaviikkojen yhteistyö-festivaali. Verkosto kokoontuu kevään aikana pari kertaa. Kokoontumisissa eri tahot esittävät joko valmiita tai alkutekijöissään olevia ohjelmaideoita ja Nuoren Voiman Liiton toiminnanjohtajan ja kulttuurituottajan kanssa mietitään, mitkä ideoista ovat toteuttamisen arvoisia tai sopivat Runokuuun. Runokuulla on joka vuosi jokin teema, vuonna 2016 se oli Tulevaisuus. Ohjelmaehdotusten ei ole pakko teemaan liittyä, mutta jotkin suuremmat, vakiintuneet tilaisuudet sitä usein noudattelevat.

Runokuun verkostotapaamisissa kohtaavat myös ohjelmaideat ja esityspaikkojen tarjoajat. Vakiintuneita esityspaikkoja ovat esimerkiksi kansallisteatterin Lavaklubi, kulttuuriareena Gloria ja ravintola Mascot, mutta paikat voivat olla hyvinkin yllättäviä. Runokuun esityksiä onkin ollut muun muassa Sörnäisten vankilassa, kaduilla, laivalla ja yksityishenkilöiden olohuoneissa.

Verkoston ideoiman ohjelman lisäksi Runokuuun tulee ohjelmaa Nuoren Voiman Liiton teoshaun kautta. Liitto julistaa teoshaun, johon erilaiset taiteilijat tai ryhmät tekevät ehdotuksiaan, joista sitten valitaan parhaat ja toteuttamiskelpoisimmat. Vuoden 2016 Runokuuun haki noin 50 teosta, tavallinen valittujen teosten määrä on 10-20 kappaletta. Valintaan vaikuttaa myös teoksen budjetti, kaikkea ei festivaalin puitteissa pystytä toteuttamaan. (Serkosalo 2016.)

Runokuun päärahoitus tulee opetus- ja kulttuuriministeriön festivaalituesta sekä Helsingin kaupungin projektiavustuksesta. Verkoston kautta tulevan ohjelman rahoittavat pääsääntöisesti verkoston toimijat itse, sen lisäksi Nuoren Voiman Liitolla on omarahoitusta. Esityspaikoista ei makseta, vaan paikkojen tarjoajat ovat Runokuun yhteistyökumppaneita ja osallistuvat näin festivaalin toteuttamiseen. Yhteistyökumppaneiden taloudellinen panostus voi olla huomattavakin, muun muassa Helsingin seudun liikenne

HSL on jo useana vuonna "esittänyt" runoja raitiovaunujen ja junien kuvaruuduilta (Runoja raiteilla) ja painattanut runokortteja. (Serkosalo 2016.)

Suomen Viro-yhdistysten liitto ja Viro-instituutti toivat vuoden 2016 Runokuuhun virolaista joogarunoutta. Tilaisuudessa kohtasivat monenlaiset yhteistyökuviot: varsinaisen joogaosuuden piti joogasali Pihasalin opettaja, loppurentoutuksessa runoja lausuvat runoilija Triin Soomets sekä hänen kääntäjänsä Anniina Ljokkoi ja Varja Arola. Joogan jälkeen Helsingin teeseura tarjosi ja esitteli erilaisia teelajeja. Tapahtumapaikkana oli Arabian asukastalo Bokvillan, jota hallinnoi Arabian asukastalot ry. Tapahtuman rahoitus tuli Viron kulttuurirahastolta (Eesti Kultuurkapital) ja Viron kulttuuriministeriöstä.

Käytin havainnoivan osallistumisen menetelmää, kun osallistuin huhtikuussa 2016 Runokuun verkostotapaamiseen Suomen Viro-yhdistysten liiton ja Viro-instituutin edustajana yhteistyökumppanin roolissa (Ojasalo ym. 2010, 105). Havainnoidessani kiinnitin erityisesti huomiota osallistujien vuorovaikutukseen ja verkoston vetäjien eli Nuoren Voiman Liiton edustajien rooliin. Tein tapaamisen aikana muistiinpanoja havainnoistani. Tarkoitukseni oli saada ideoita siihen, kuinka verkostotapaamiseen luodaan luottamuksellinen ilmapiiri ja saadaan osallistujat tuntemaan itsensä tasaveroisiksi. Havainnointi oli hyvin strukturoimatonta ja sen mahdollisti se, että tiesin Runokuu-festivaalin verkostomaisuudesta entuudestaan. Verkostotapaamisessa lisäksi paikalla olivat Nuoren Voiman Liiton toiminnanjohtaja Laura Serkosalo, Nuoren Voiman Liiton tuottaja Anna Ulvinen sekä edustajat Suomen Penistä, Helsinki Poetry Connectionista (HPC), Helsingin kaupunginmuseosta, Ravintolamuseosta, kustantamo Poesiasta, Tuli ja Savu -lehdestä ja runoyhdistys Nihil Interitistä. Tämä huhtikuinen tapaaminen oli verkoston toinen tapaaminen vuoden 2016 Runokuun tiimoilta, ensimmäinen oli helmikuussa. Valmiiden ohjelmaehdotusten tuli olla Nuoren Voiman Liitossa toukokuun puolivälissä, jotta ne ehtivät kesäkuussa painettavaan Runokuun esitteeseen.

Esittelykierroksen (tapaamisissa voi olla uusia henkilöitä paikalla, sillä vaikka tahot ovat yleensä samoja, voivat edustajat vaihdella) jälkeen pidettiin ohjelmaesittelyiden kierros. Suurimmalla osalla ehdotukset olivat samoja kuin helmikuun kokouksessa, ne vain olivat jalostuneet pidemmälle, mutta jokunen aivan uusikin ehdotus tuli esille. Uusia kytköksiä syntyi, kun Helsinki Poetry Connection alkoi suunnitella ohjelmaa kaupunginmuseon keväällä valmistuviin uusiin tiloihin. Samoin HPC ja Pen suunnittelivat tapahtumiensa ainakin osittaista yhdistämistä, sillä yleisöpohjan laajeneminen palvelisi molempia.

Nuoren Voiman Liiton edustajat veivät keskustelua lempeästi eteenpäin jakaen puheenvuoroja ja tehden ehdotuksia muun muassa ohjelmien ja esityspaikkojen yhdistämisestä. Heillä on kokonaiskuva festivaalista ja vankka kokemus erilaisista ohjelma-konsepteista ja paikoista, siitä, mikä saattaisi toimia ja mikä ehkä ei niinkään. Serkosalo ja Ulvinen osaavat luoda positiivisen tunnelman, jolloin ihmiset pohtivat hyvin avoimesti vielä alkutekijöissään olevia ideoitaankin. Ilmapiiri kokouksessa oli sellainen, että jokainen rohkeni kommentoida spontaanisti aivan vieraidenkin ihmisten ehdotuksia.

Verkostotapaamisten hyöty on eri toimijoille varmasti hyvin erilainen. Jotkut selvästi ideoivat mielellään tapaamisissa ohjelmaansa yhdessä, heillä verkosto saattaa mahdollistaa koko ohjelman järjestämisen. Suomen Viro-yhdistysten liitto ja Viro-instituutti voisivat aivan hyvin järjestää oman tilaisuutensa itsenäisesti ja sitä vain Nuoren Voiman Liitolle ehdottaa, näin tämä lähinnä menikin. Mikä on siis verkoston hyöty Suomen Viro-yhdistysten liitolle? Tietenkin tilaisuus saa Runokuun kautta aivan erilaista näkyvyyttä, kun tieto siitä leviää ei vain Runokuun, vaan myös Helsingin juhaviikkojen kautta. Omin voimin järjestetty tilaisuus olisi tavoittanut vain meidän valmiiksi Virosta kiinnostuneen yleisön sekä tapahtumapaikan eli Arabian kaupunginosan ihmisiä. Rahoitustakaan tuskin olisimme saaneet, ellei tapahtuma olisi ollut osa suurempaa kokonaisuutta. Meitä myös hyödyttää Runokuun verkoston toimijoiden tunteminen monien muiden tilaisuuksien järjestämisessä.

Verkostotapaamisen havainnoinnin lisäksi benchmarkkasin Nuoren Voiman Liittoa haastatteleamalla sen toiminnanjohtaja Laura Serkosaloa, joka on ollut järjestämässä Runokuuta lähes alusta eli vuodesta 2007 lähtien. Aluksi Runokuu oli Helsingin kaupunginkirjaston ja Nuoren Voiman Liiton yhteinen tapahtuma, mutta vuoden 2010 tienoilla tapahtumaa alettiin osittain taloudellisista syistä kehittää verkostomaiseksi. Kun verkosto kasvoi ja kehittyi, kasvoi ja kehittyi myös Runokuu. Runokuu on Helsingin Juhlaviikkojen yhteistyöfestivaali. Vaikka Juhlaviikkojen taloudellinen panostus on vähentynyt koko ajan, on yhteistyö Runokuulle tärkeää näkyvyyden ja laatuleiman vuoksi. Lisäksi kuuluminen Juhlaviikkoihin tuo Runokuulle parempia yhteistyömahdollisuuksia muiden yhteistyöfestivaalien sekä itse Juhlaviikkojen ohjelman kanssa. (Serkosalo 2016.)

Laura Serkosalo on muussakin Nuoren Voiman Liiton toiminnassa tottunut hyödyntämään ja luomaan verkostoja. Liitto on muun muassa ollut perustamassa eurooppalaista

kirjallisuusverkosto CROWDia, joka aloitti toimintansa keväällä 2016 Euroopan laajuisella kirjallisuuskierroksella: sata kirjailijaa 37 Euroopan maasta kiersi Eurooppaa esiintymässä 12 viikon ajan 15 maan alueella (Nuoren Voiman Liitto 2016).

Verkostojohtamisessa Serkosalo korostaa viestintää. Kaikki verkostossa toimivat tulee huomioida ja pitää ajan tasalla, erityisesti, koska ihmiset vaihtuvat vuosittain ainakin osittain. Nuoren Voiman Liitossa on myös haluttu välttää ns. perusfestarijargon eli muistaa puhua ihmisenä ihmiselle. Runokuun verkostossa on hyvin erilaisia toimijoita kuukausipalkkaisista viranhaltijoista yksittäisiin taiteilijoihin, siksipä tasaveroinen kohtelu ja erilaisten tilanteiden huomioonottaminen ovat tärkeitä. Nämä seikat ovat luoneet tunteen kaikkien yhteisestä festivaalista. (Serkosalo 2016.)

Vaikka Nuoren Voiman Liitto palveleekin Runokuun verkostoa ja tuottaa tapahtuman sisällön yhdessä verkoston kanssa, palvelee Runokuu myös Nuoren Voiman Liittoa: kaikki liiton ydintoiminnot eli kirjallisuustapahtumat, kirjailijakoulutus ja Nuori Voima -lehti ovat esillä Runokuussa. Tällainen esilläolo hyödyttää liittoa, sillä näkyvyys lisää kiinnostusta, ja liiton jäsenmäärä onkin kasvussa. Serkosalo korostaa kuitenkin, ettei Runokuu festivaalia tehdä Nuoren Voiman Liitto vaan laadukas sisältö edellä – kun yleisö kiinnostuu sisällöstä ja tulee tapahtumaan, saattaa joku löytää myös järjestäjän tapahtuman takaa. Nuoren Voiman Liitto on onnistunut brändäämään itsensä keskittymällä juuri ydinosuunsa. Samoin se tarjoaa mahdollisuuksia osallistua mielekkääseen toimintaan joko pysyvämmän tai kertaluontoisesti, eli houkuttelee uusia jäseniä ja toimijoita yhdessä tekemisen kautta. (Serkosalo 2016.)

Benchmarkkauksen kautta tuli hyvin esille, mitä hyötyä Nuoren Voiman Liitolle verkostomaisesta toimintamallista Runokuu-festivaalin suhteen on ollut. Verkostojen avulla festivaali on kasvanut yhä suuremmaksi ja näkyvämmäksi ja siten myös uusia yhteistyökumppaneita houkuttelevaksi. Järjestölle on tärkeää hahmottaa oma ydinosuunsa ja sellainen osaaminen, jonka avulla erottaudutaan muista. Nuoren Voiman Liitto on onnistunut luomaan vahvaa brändiä juuri osaamisen osa-alueidensa kautta siten, että myös uudet toimijat ovat heistä kiinnostuneet ja jopa niin paljon, että se on poikanut jäsenmäärän kasvua. Jäsenmäärän kasvuun johtavat asiat ovatkin Nuoren Voiman Liitolla kunnossa: liitolla on vahvaa osaamista, osaaminen on näkyvää ja sen osa-alueet ovat selkeitä. Liitolla on myös toimintaa, johon on helppo osallistua ja tulla mukaan tekijäksi, tämäkin tuo liitolle uusia jäseniä.

Tässä olisi Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenyhdistyksillä opittavaa. Monilla niistä on jo vakiintuneita tapahtumia, joiden toteuttamiseen voisi yhteistyökumppanit entistä vahvemmin sitouttaa ja uusia yhteistyökumppaneita ottaa mukaan. Samoin oman ydinosaamisen kirkastaminen hyödyttäisi yhdistyksiä siten, että osaamisen kautta profiloituminen houkuttelisi yhteiseen verkostoon sekä toimisi myös houkuttimena uusille toimijoille ja jäsenille.

4.1.2 Marttaliitto

Martat on yli satavuotias kotitalousneuvontaa antava kansalaisjärjestö, joka edistää kotien ja perheiden hyvinvointia ja kotitalouden arvostusta. Marttaliitto on keskusjärjestö, joka suunnittelee järjestön toimintaa ja julkaisee kotitalouksia varten ruokaan, ravitsemukseen, puutarhanhoitoon, ympäristöön, kodin talouteen ja kodinhoitoon liittyvää aineistoa. Marttaliiton jäseniä ovat marttapiirit, joissa ammattitutkinnon suorittaneet kotitalous- ja puutarha-asiantuntijat järjestävät kurssseja ja opetusta sekä jäsenilleen että avoimesti kaikille. Marttayhdistyksiä ja toimintaryhmiä on yli 1 200 ja niissä on noin 47 000 jäsentä. Yhdistykset kokoontuvat marttailoihin luentojen, opiskelun, kotitalouskurssien ja kädentaitojen merkeissä. (Marttaliitto 2016.) Marttayhdistykset voivat olla jonkin paikkakunnan tai vaikkapa jonkin harrastuksen ympärille perustettuja. Suomen Viro-yhdistysten liitto on tehnyt yhteistyötä muun muassa Helsingissä toimivien Käsi-työmarttojen kanssa.

Valitsin Marttaliiton benchmarking-kohteeksi, koska se edustaa mielestäni yhdistystä, joka on onnistunut muuttumaan ja kehittymään ajassa säilyttäen silti oman perustehtävänsä. Marttaliitto on tunnettu asiantuntijaorganisaatio, hyvästä esimerkistä asiantuntijuudesta ja ajan hermolla olemisesta on joulun 2016 alla avattu Marttachat, jonka kautta kuka tahansa voi kysellä neuvoa jouluvalmisteluissa (Marttaliitto 2016.). Martat näkyvät ja kuuluvat suomalaisessa yhteiskunnassa myös kannanottojen, lausuntojen ja erilaisten projektien kautta. Marttaliitto edistää kestävästä kehitystä ja sen asiantuntijuudella on helpotettu muun muassa nuorten ja turvapaikanhakijoiden arkea. Benchmarkkauksessani selvitin, onko verkostoituminen auttanut Marttaliittoa kehittymään ja edistämään asiaansa sekä onko verkostoitumisesta ollut konkreettista hyötyä esimerkiksi jäsenhankinnassa tai hankittaessa rahoitusta.

Toteutin benchmarkkauksen haastattelemalla jo vuodesta 2010 lähtien Marttaliiton toiminnanjohtajana työskennellyttä Marianne Heikkilää. Heikkilän mukaan verkostoitumi-

sesta Marttaliitossa hänen itsensä lisäksi vastataan monella tasolla: vastuussa verkostoitumisesta ovat Marttaliiton pääsihteeri, liiton hallituksen puheenjohtajisto, liiton hallitus, 14 valtakunnallisen piirin toiminnanjohtajat ja hallitukset sekä 1 200 yhdistyksen puheenjohtajat ja nimetyt vastuuhenkilöt. Vaikka verkostoissa vaikuttaminen, sidosryhmätyöskentely sekä yhteisöjen ja asiakas-rajapintojen kanssa työskentely ovatkin Marttaliitossa strategisia valintoja, ei liitolla ole erillistä verkostoitumissuunnitelmaa. Verkostoissa vaikuttamista tehdäänkin vaikuttajaviestintänä monikanavaisesti ja sitä ovat erilaiset tapaamiset, edustukset hallituksissa, lainsäädäntövalmistelut, lakikuulemiset, luottamushenkilöiden jalkautuminen omilla paikkakunnillaan sekä mediayhteistyö. (Heikkilä 2016.)

Marttaliitto on ollut myös itse luomassa verkostoja ja sen piireillä on vuosittain hankeyhteistyössä yli 200 verkosto- ja sidosryhmäkumppania. Tällä hetkellä Marttaliitto rakentaa muun muassa ruokapoliittista verkostoa ja on mukana kuluttajaliikkeessä. Liitto on myös ruoka- ja ravitsemus-, kehitysyhteistyö-, lapsi- ja perhe-, talous-, ympäristö-, kestävä kehitys - sekä monikulttuurisuus- ja maahanmuuttajaverkostoissa. Tavoitteena on, että kaikki Marttaliiton verkostot olisivat koko järjestön palveluksessa ja vahvistaisivat koko järjestön toimintaedellytyksiä. (Heikkilä 2016.)

Verkostojen kautta Marttaliitto pysyy ajassa, kuulee heikkoja signaaleja ja voi reagoida tarvittaessa nopeasti. Verkostojen kanssa liitto voi tehdä asioita, joissa se ei yksin saisi vastaavaa tulosta aikaiseksi. Samoin verkostoista saadun hyödyn voi mitata esimerkiksi saaduilla hankerahoituksilla tai tutkimuksissa sijoittumisilla. (Marttaliitto onkin ollut Taloustutkimuksen mittauksissa kuusi vuotta ensimmäinen neuvontajärjestöjen keskuudessa.) Verkostoituminen on vahvistanut Marttaliiton vaikuttamista, vaikuttavuuden lisääntymistä, uskottavuutta, asiantuntijuutta, keskustelun syventämistä sekä toimintaympäristön muutosten ennakkointia ja hallintaa. Heikkilän mukaan verkostojen avulla johdetaan, siksi Marttaliitto haluaakin olla verkostojen solmukohdissa innovoimassa uutta ja lisäämässä luottamusta neuvontajärjestöjen sisällöntuotannolle. (Heikkilä 2016.)

Heikkilän mukaan tärkeää on lähteä verkostoitumaan strategisten avainkumppanien kanssa. Verkostoituessa tulee keskustella avoimesti kaikkien osapuolten lähtökohdat, odotukset ja tavoitteet sekä määritellä se muutos, joka halutaan saada yhdessä aikaiseksi. Tärkeää on, että osapuolten arvomaailmat ja toimintatavat ovat yhtenevät. Pitää myös huomioida, haetaanko verkostoitumiselta lyhyen vai pitkän aikavälin hyötyä ja

vaikuttavuutta. Molemminpuolinen avoimuus ja luottamus, samankaltainen arvomaailma, yhtenevät tavoitteet sekä toimintaympäristön ymmärtäminen juuri tekevätkin verkostosta toimivan. Kaikkien osapuolten pitää voida sekä antaa että saada yhteistyöstä. Heikkilän mukaan verkostoista haetaan kontribuutiota ja lisäarvoa, jota tulisi voida mitata tuloksissa, vaikuttavuudessa ja toiminnan kehittymisessä. (Heikkilä 2016.)

Marttaliiton toimintakulttuuri on verkostomainen eikä se voisi koskaan toimia verkostoitumatta. Marttaliitto on osa kansalaisyhteiskuntaa, kolmannen sektorin toimijalogiikkaa ja yhteisöjen osallistamista. Verkostot ovat kaiken sen toiminnan ytimessä, jota liitto haluaa olla kehittämässä. (Heikkilä 2016.)

4.1.3 Artova

Artova on Arabianrannan, Toukolan ja Vanhankaupunginkosken kulttuuri- ja kaupunginosayhdistys Helsingin itäisessä kantakaupungissa. Aktiivinen yhdistys panostaa omaehtoiseen ja itseohjautuvaan toimintaan, johon kaikki ovat tervetulleita mukaan. Tähän ajatukseen perustuu myös yhdistyksen kehittämä ArtovaMalli. Mallin avulla autetaan alueen asukkaita toteuttamaan omia projektejaan, niinpä projektin sivuilla on konkreettisesti avattu mallia, annettu esimerkkejä projekteista sekä laadittu kysymyksiä itsereflektointia varten. ArtovaMalli perustuu kuuteen erilaiseen pilottiprojektiin, jotka tehdään niin, että niiden konsepti on siirrettävissä ja toistettavissa. Yksi piloteista on esimerkiksi Minun taloni Arabianranta, joka on osa Helsinki Design Week -tapahtumaa. Tapahtuman aikaan osa Arabianrannan asuintaloista esitellään naapureille, alueen asukkaille ja muille uteliaille. Mukana esittelemässä on talojen asukkaita sekä arkkitehtejä ja taiteilijoita. He kertovat talojen syntyvaiheista, yhteistilojen hyödyntämisestä ja kaupunkiasumisesta yleensäkin. (ArtovaMalli 2017.)

Valitsin Artovan benchmarkkaus-kohteeksi, koska tiesin sen hyödyntävän erilaisia yhteistyökuvioita ja verkostoja laaja-alaisesti. Artova myös edustaa tämän päivän yhdistystä, joka ei kosiskele mukaan toimintaansa jäsenyyden, vaan ennen kaikkea toimijuuden avulla – yhdistyksen verkkosivuillakin tarjotaan osallistumismuodoiksi erilaisia ryhmiä, tapahtumien järjestämistä, hallitustyöskentelyä sekä kulttuuri- ja kaupunginosa-lehti Kuohun tekemistä. Artovan säännölliset, suuremmat tapahtumat ovat Arabian Katufestivaali, Artova Film Festival, Artova Kino ja Kekrijuhlat. Näiden lisäksi on lukuisa joukko erilaisia pysyviä ja vaihtuvia projekteja. (Artova 2017.) Kaupunginosayhdistykset

tuntuvat yleensäkin olevan varsin ketteriä yhdistystoimijoita ja sellaisina niissä olisi paljon yhteistyöpotentiaalia myös Viro-yhdistyksille.

Benchmarkkasin Artovaa haastatteleamalla yhdistyksen puheenjohtaja Keijo Lehikoista. Lehikoinen on juuri aloittanut puheenjohtajana, mutta on ollut Artovan hallituksessa ja varapuheenjohtajana jo vuosia. Entisen puheenjohtajan aikaan, jolloin myös Artova-Malli on luotu, yhdistys on verkostoitunut ulkomaita myöten, kun puheenjohtaja on käynyt muissa Pohjoismaissa mallia esittelemässä. Nyt verkostoituminen on alueellisempaa, mutta eri ryhmillä, kuten vaikkapa elokuvatoiminnalla, on omat, laajemmat verkostonsa. Alueen toimijoiden lisäksi Artovalle tärkeä yhteistyökumppani on Helsingin kaupunki sekä Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helka, jonka jäsen Artova on. (Lehikoinen 2017.)

Artovan verkostoituminen on ollut tietoinen valinta, sillä jotta kaupunginosayhdistys voisi toimia kaupunginosansa edustajana, pitää sen tuntea alueensa toimijat ja tehdä niiden kanssa yhteistyötä. Lehikoisen mukaan verkostoitumisessa on tärkeää puolueettomuus, luotettavuus, uskottavuus sekä se, että on avoin erilaisille toimijoille. Verkostosta tekee hyvän toimijoiden hyvät suhteet, onnistunut vuorovaikutus ja jatkuvuus. Verkosto voi olla melko passiivinenkin ja aktivoitua vain tarvittaessa jonkin tapahtuman tai vaikka rahoituksen hakemisen merkeissä. Artova onkin alueellansa tärkeä yhteistyökumppani muille toimijoille usein juuri rahoitushauissa, sillä hyvämaineisen yhdistyksen on helpompi saada rahoitusta. (Lehikoinen 2017.)

Artovan hyvä maine on syntynyt sillä, että yhdistys on halunnut olla luomassa rakentavaa yhteistyötä eri toimijoiden välille. Asukasyhdistyksen verkostoituminen on monesti vaikuttamistyötä, toimiihan yhdistys alueensa asioiden ajajana etenkin kaupungin ja sen päättäjien suuntaan. Artova on myös luonut itse verkostoja, joissa yhdistys ei varsinaisesti ole ollut kuin koolle kutsuvana tahona. Tällainen verkosto on muun muassa Arabian, Toukolan ja Vanhankaupunginkosken taideverkosto. (Lehikoinen 2017.)

4.2 Verkostoituva Viro-yhdistys

Benchmarking-haastatteluiden lisäksi tein kyselyn Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenyhdistyksille (luku 4.2.1) ja pidin aivoriihen liiton hallitukselle (luku 4.2.2). SVYL aloitti strategian laatimisen keväällä 2016 ja ensimmäisessä, Järjestöhautomon vetä-

mässä strategiapäivässä tehtiin SWOT-analyysi, jota oli tekemässä liiton hallitus. Hallitus koostuu liiton jäsenyhdistysten edustajista, jotka vuosikokous valitsee.

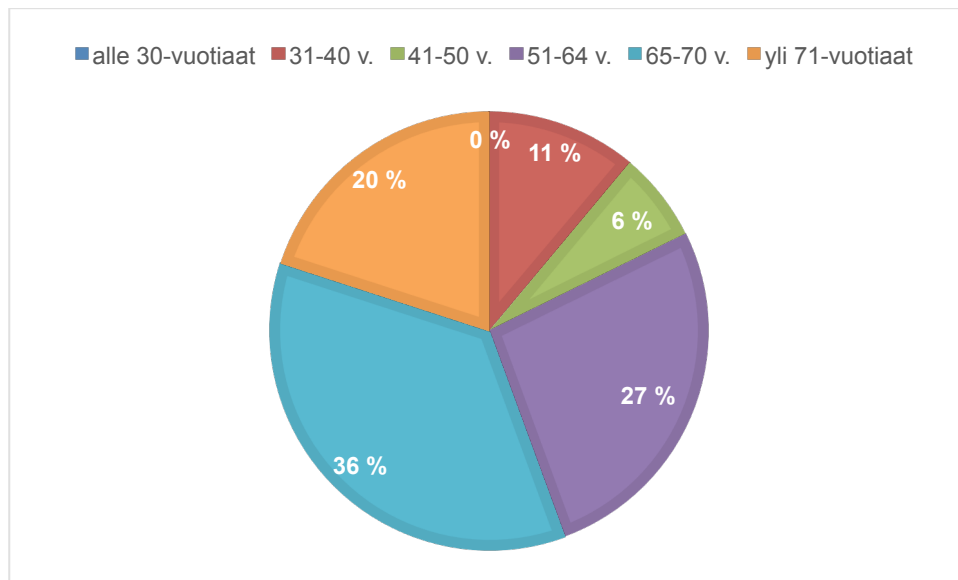
Vaikka SWOT-analyysin teossa mukana olleet SVYL:n hallituksen jäsenet löysivätkin liitosta ja sen toiminnasta paljon hyvää (muun muassa valtakunnallisuutta ja asiantuntijuutta arvostettiin kovasti), oli selvää, että liiton jäsenyhdistysten muuttunut toimintaympäristö tarjoaa paljon haasteita. Näistä nousivat vahvimmin esille rahoituksen hankkimisen hankaluus, jäsenistön ja seura-aktiivien ikääntyminen sekä nuorien toiminnan piiriin saamisen vaikeus. Vielä vaikeammaksi kuin toiminnan luominen nuorille, koettiin noiden toimintaan osallistuvien nuorien houkuttelevaaminen jäseniksi.

4.2.1 Jäsenkysely

Tekemäni jäsenkyselyn (liite 3) avulla selvitin Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenyhdistysten toiminnan haasteita sekä sitä, mitä yhdistykset odottavat liitolta ja tulevaisuudeltaan. Koskapa jäsenkyselyitä ei kovin usein voi yhdistysarjessa toteuttaa, oli kyselyssä myös sellaisia osioita, joiden sisältö ei ole tämän opinnäytetyön fokuksessa. Tässä käsitelinkin vain tutkimuskysymyksen kannalta oleellista asiaa eli verkostoitumista, sen etuja ja haasteita SVYL:n jäsenyhdistyksissä.

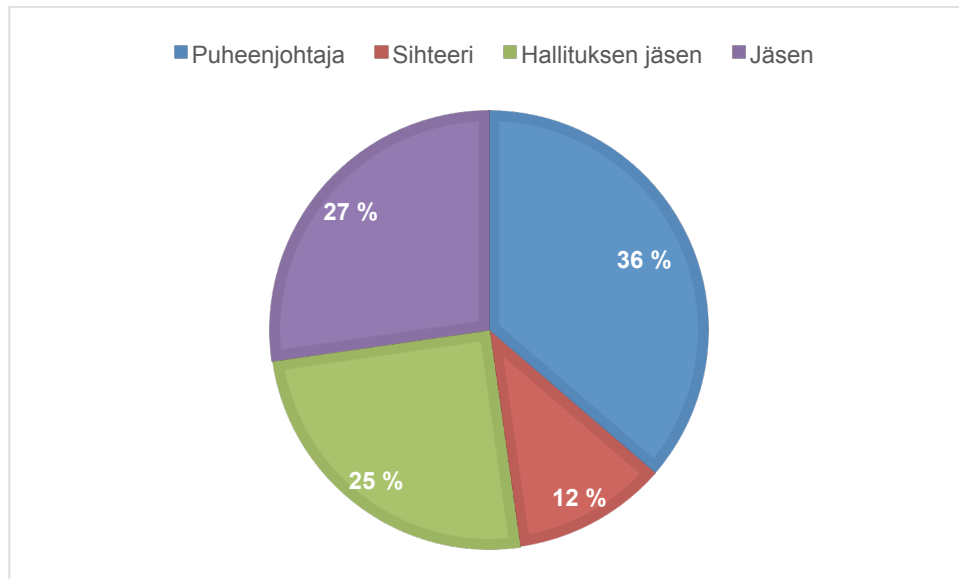
Kuten haastattelut, toimi kyselykin tässä hyvin tapaustutkimuksen menetelmänä, sillä tutkittavan tilanteen toimijat eli kehitettävän ilmiön asiantuntijat voivat itse kuvata ja selittää ilmiötä (Ojasalo ym. 2010, 55). Kyselytutkimukseen liittyy kuitenkin myös heikkouksia: ei ole mahdollista varmistua siitä, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen, ei ole selvää, miten onnistuneita annetut vastausvaihtoehdot ovat olleet vastaajien näkökulmasta jne. (Hirsjärvi ym. 2012, 195). Koska Suomen Viro-yhdistysten liiton 35 jäsenyhdistystä on kuitenkin varsin rajattu määrä, tuntui kyselymenetelmänä sopivalta. Lähetin kyselyn sähköpostilistalle, jolla on SVYL:n jäsenyhdistysten aktiiveja eli lähinnä yhdistysten hallitusten jäseniä, vähintäänkin puheenjohtaja ja sihteeri jokaisesta yhdistyksestä. Näin varmistin, että kyselyyn vastaajat todella tuntevat aihealueen ja ovat siihen keskivertoa perehtyneempiä. Linkki kyselyyn oli kuitenkin myös SVYL:n kotisivuilla ja viittasin tuohon linkkiin liiton viro.nyt-lehden marraskuun 2016 numeron pääkirjoituksessa. Kyselyyn siis saattoi vastata kuka tahansa liiton jäsen.

Kyselyyn oli aikaa vastata kuukausi laskien siitä, kun lähetin tiedon kyselystä sähköpostilistalle. Kaiken kaikkiaan vastauksia tuli määräaikaan mennessä 47 kappaletta. Liitosta kertoo jotain se, että vastaajista suurin ryhmä, 36 %, olivat 65–70-vuotiaat. Toiseksi aktiivisimpia vastaajia olivat 51–64-vuotiaat (27 %), kolmanneksi yli 71-vuotiaat (20 %). Yksikään alle 30-vuotias ei vastannut kyselyyn.

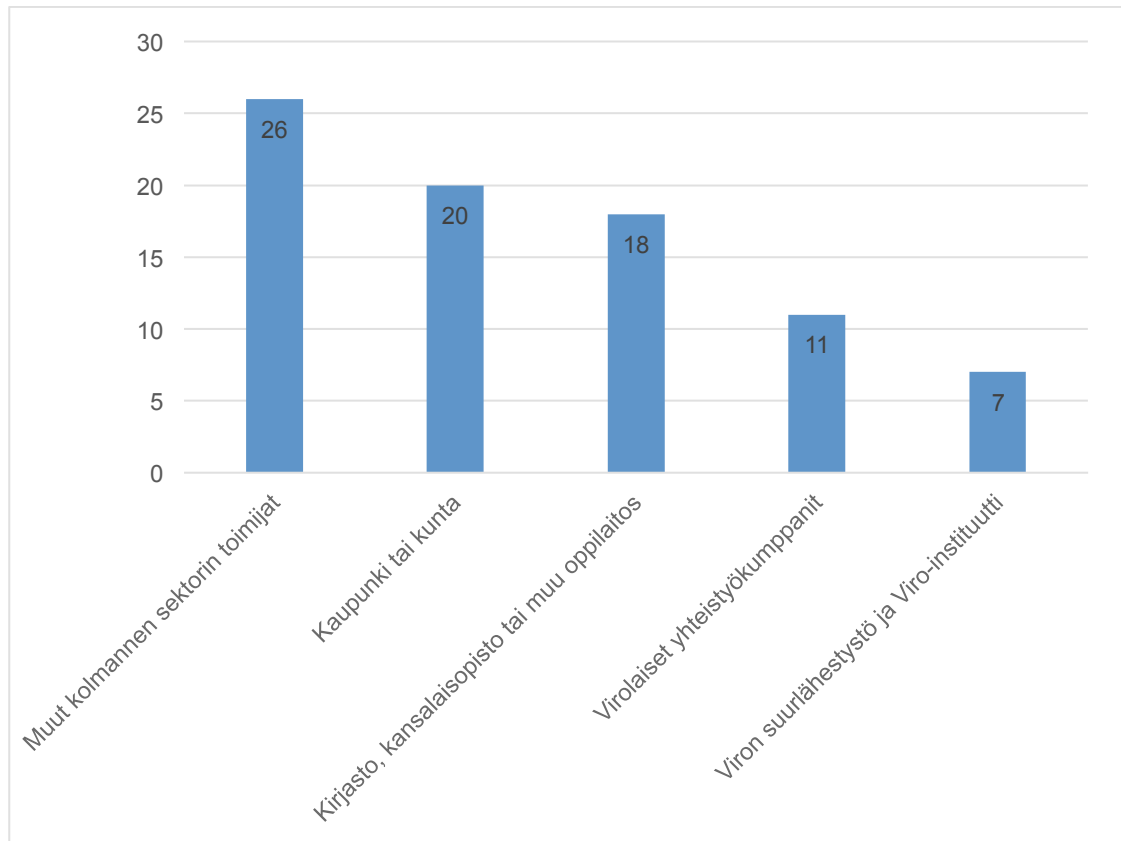
Kuvio 1. Jäsenkyselyyn vastanneiden ikäjakauma (N=47)

Vastaajista valtaosa oli yhdistystensä puheenjohtajia, sihteereitä tai hallitusten jäseniä, rivijäseniä oli 27 %. Eniten vastauksia tuli Etelä- ja Länsi-Suomesta (molemmista 36 %), mikä kertonee eniten SVYL:n jäsenyhdistysten maantieteellisestä sijainnista.

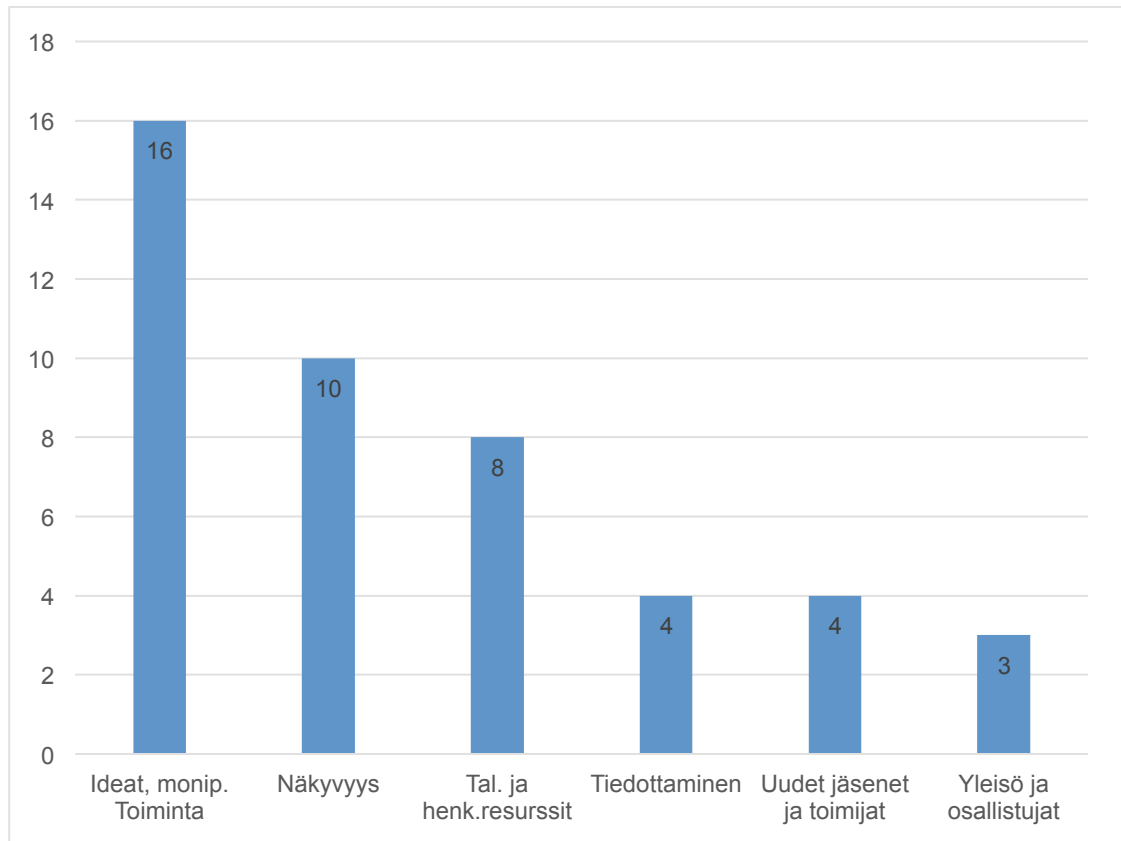
Kuvio 2. Jäsenkyselyyn vastanneiden asema yhdistyksessä (N=47)

Kyselyyn vastaajista 26 henkilöä kertoo yhdistyksensä tekevän yhteistyötä muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. 20 yhdistystä tekee yhteistyötä kaupungin tai kunnan kanssa, 18 vastaajaa mainitsee yhdistyksensä yhteistyötahoksi kirjaston, kansalaisopiston, yliopiston tai muun oppilaitoksen. Myös virolaisten yhteistyökumppaneiden, sekä yksityishenkilöiden että organisaatioiden kanssa tehdään yhteistyötä (11 mainintaa) samoin kuin Viron Suomen-suurlähetystön ja Viro-instituutin kanssa (7 mainintaa). Oman paikkakuntansa toisen Viro-yhdistyksen kanssa tekee yhteistyötä 78 % vastaajien yhdistyksistä (60 %:lla vastaajista oli paikkakunnallaan toinenkin Viro-yhdistys.)

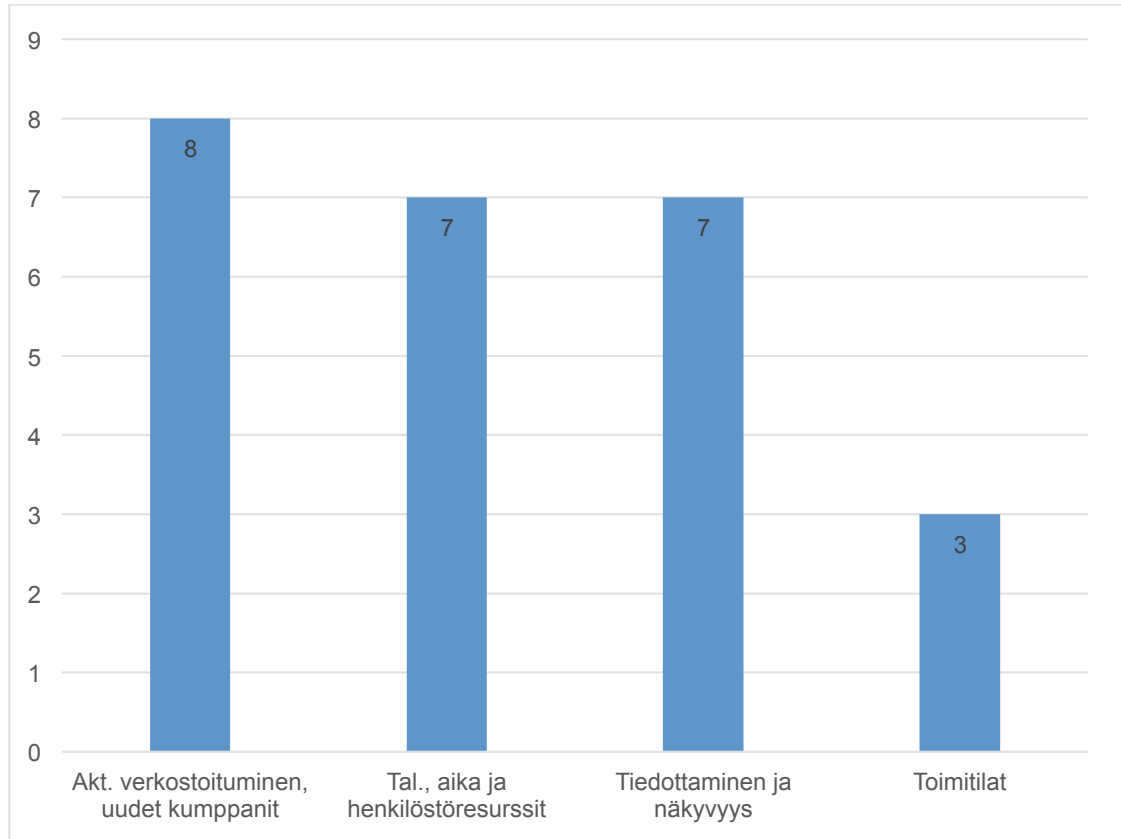
Kuvio 3. Viro-yhdistysten yhteistyökumppanit jäsenkyselyn perusteella (N=47)

Yleisin yhteistyömuoto on erilaisten tilaisuuksien ja matkojen järjestäminen (26 mainintaa). Eniten yhteistyö muiden toimijoiden kanssa tuo uusia ideoita ja monipuolistaa toimintaa (16 mainintaa). Myös yhdistysten ja niiden tapahtumien näkyvyys paranee, kun eri toimijat yhdistävät voimavaransa (10 mainintaa). Kahdeksan vastaajaa kertoo yhdistyksensä saavan taloudellisia ja henkilöstöresursseja yhteistyön kautta. Kolmen vastaajan mielestä yhteistyö tuo yhdistysten tapahtumille uutta yleisöä ja uusia osallistujia, neljän mielestä uusia jäseniä ja toimijoita.

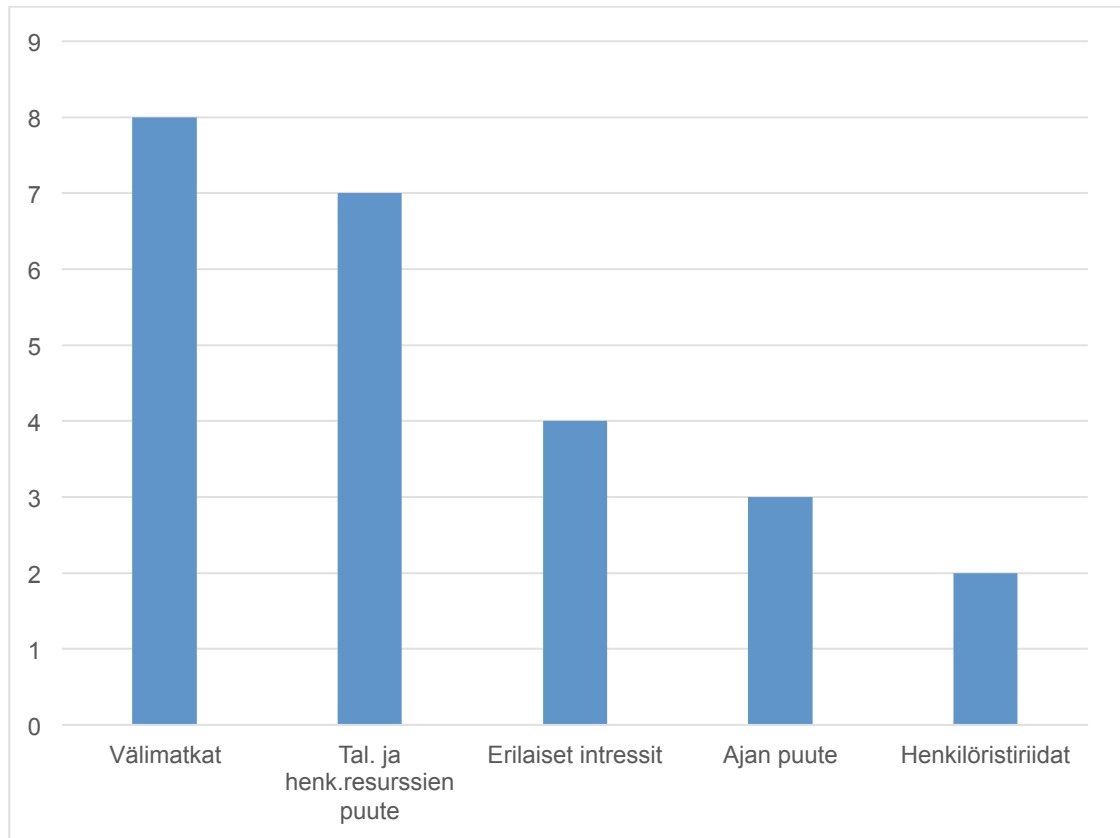
Kuvio 4. Yhteistyön tuomia hyötyjä Viro-yhdistyksille jäsenkyselyn perusteella (N=47)

Sen osalta, kuinka yhteistyötä voisi kehittää, hajoavat vastaukset kovasti. Kahdeksan vastaajaa 47:stä sanoo, että verkostoitumista ja yhteistyötä tulisi lisätä sekä uusia kumppaneita etsiä. Seitsemän henkilön mielestä yhteistyötä voitaisiin kehittää taloudellisten sekä aika- tai henkilöresurssien muodossa. Samoin seitsemän mainintaa saavat tiedottaminen ja näkyvyys, joita verkostoituminen parantaa. Kolmessa vastauksessa kaipaillaan toimitiloja ystävyysseuratoiminnalle. Yksi vastaajista sanoo, että tapauskohtaisia yhteistyökuvioita tulisi kehittää niin, että yhteistyömuodot vakiintuisivat.

Kuvio 5. Yhteistyön kehittämisen osa-alueita jäsenkyselyn perusteella (N=47)

Ainoastaan välimatkat yhteistyön esteenä (8 mainintaa) koskevat vain Viro-yhdistyksiä. Taloudellisten ja henkilöstöresurssien puutteen sanoo seitsemän vastaajaa haittaavan toimijoiden välistä yhteistyötä. Neljä vastaajaa mainitsee yhdistysten erilaisten intressien olevan esteenä yhteistyölle. Kolmen vastaajan mielestä yhteistyötä vaikeuttaa ajan puute ja kahden mielestä henkilöiden väliset ristiriidat.

Kuvio 6. Yhteistyön esteitä (muiden Viro-yhdistysten kanssa) jäsenkyselyn perusteella (N=47)

Vaikka kysyinkin kyselyssä esteistä yhteistyölle muiden Viro-yhdistysten kanssa, voitaneen tämä yleistää yhteistyöhön muidenkin toimijoiden kanssa.

4.2.2 Hallituksen aivoriihi

Suomen Viro-yhdistysten liiton hallitus kokoontui tammikuun 2017 lopulla strategiapäivään, jossa pidin hallituslaisille myös yhdistysten verkostoitumista koskevan aivoriihen. Valitsin menetelmäksi mukaelman ideakävelystä, jossa kukin ryhmäläinen kirjoittaa lapuille niin monta ideaa kuin hänelle tulee mieleen. Ideat ripustetaan seinälle ja kun ideointi alkaa tyrehtyä, ryhmäläiset alkavat kiertää ja tarkastella muiden ideoita. Niitä kehitellään edelleen ja uudet syntyneet ideat kirjoitetaan aina alkuperäisten läheisyyteen. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2014, 161.) SVYL:n hallituksen aivoriiehessä jaoin pareille tai pienryhmille teemoitetut paperit, joihin pari kirjoitti niin monta vastausta, kuin mitä heille tuli mieleen. Sitten papereita vaihdettiin ja uusi pari jatkoi siitä, mihin edellinen oli jäänyt.

Aivoriihessä oli paikalla SVYL:n hallituksen yhdeksästä henkilöstä seitsemän. He kaikki edustavat liiton eri jäsenyhdistyksiä. Seitsemästä henkilöstä neljä on yhdistyksensä puheenjohtajia, kaksi hallituksen jäseniä ja yksi äskettäin pestistään vetäytynyt entinen puheenjohtaja. Kaikki osallistujat ovat siis hyvin perillä oman yhdistyksensä toiminnasta, toimintatavoista ja toimintaympäristöstä. Vastauksia aivoriihen kysymyksiin/otsikoiden alle miettiessään hallituksen jäsenillä oli oma Viro-yhdistyksensä mielessään.

Aivoriihessä käytiin verkostoitumista sen hyötyjen sekä esteiden ja haasteiden sekä niiden ratkaisujen kautta. Yhtenä osiona mietittiin myös Viro-yhdistysten mahdollisia verkostoitumistahoja, jo yhteistyökumppaneina olevia että potentiaalisia sellaisia. Ideakävelyn paperien teemat olivat siis verkostoitumisen hyödyt, verkostoitumisen esteet ja haasteet sekä niiden ratkaisut sekä nykyiset ja potentiaaliset yhteistyökumppanit.

Yhteistyön hyödyistä nousivat esille yhdistyksiin tulevat uudet ajatukset/näkökulmat, toisten toimijoiden tarjoama sparraus- tai iterointiapu, resurssit (henkiset, fyysiset, taloudelliset yms.), tavoitettavuus, rajapintojen laajeneminen, ajan hermolla pysyminen ja tekijäpoolin eli aktiivisten toimijoiden lisääntyminen – hyvin paljon siis samoja hyötyjä, mitä aiemmista tutkimuksista ja tämän opinnäytetyön aineistosta on käynyt ilmi. Tavoitettavuudella ja rajapintojen laajenemisella tarkoitettiin yhteydenpitokanavien lisääntymisen tuomia uusia kontakteja eli rajapintoja ja niiden mukanaan tuomien erilaisten näkökulmien muodostamaa monipuolisempaa tarkastelukulmaa asiaan kuin asiaan. Ehkä hiukan yllättäen ja muusta aineistosta poiketen kukaan ei maininnut verkostoitumisen tuovan uusia jäseniä yhdistyksiin.

Verkostoitumisen esteistä ja haasteista nousi sen sijaan Suomen Viro-yhdistysten liiton hallituksen aivoriihessä hyvinkin erilaisia asioita, kuin mitä vaikkapa Eetanetin järjestöjen verkostoitumistutkimuksesta (Jäntti 2009), lukuun ottamatta yleisintä eli ajan puutetta. Tähänkin löydettiin kyllä validi ratkaisu eli delegointi, joka toimisi mielestäni ratkaisuna moneen muuhunkin yhdistysarjen ongelmaan. Verkostoitumisen esteenä pidettiin muun muassa kontaktien puutetta, asenneongelmia ja vahvaa omaa agenda ja välimatkoja ja yhteydenpidon haasteita. Myös stagnaatio eli ”kämpertymiseen ja muutosvastaisuuteen” liittyvät uusiutumisen uhat mainittiin. Koettiin, että ketteryttä tukeva

”tilanneherkkyys” herpaantuu helposti. Oman toiminnan kiinnostavuuden rajapinta ei kykene kilpailemaan muiden asioiden kanssa.

Taulukko 1. Aivoriihestä nousseita verkostoitumisen esteitä/haasteita ja ratkaisuja niihin

Este / haaste	Ratkaisu
Ei tunne ketään	Pitää saada yhdistyksen hallitukseen sellaisia, jotka tuntevat
Ajan puute	Delegointi
Asenneongelma	Keskustelu, tiedon jakaminen
Välimatkat, yhteisen yhteydenpitomuodon puute	Yksinkertaisuus on valttia, monikanavaisuuden tarjoamat hyödyt
Oman agendan yhteensovittaminen muiden kanssa	Kompromissit Sitoutuneisuuden ylläpito
Stagnaation uhka	Ympäristön aktiivinen seuranta
Jos toimintaa ei tunneta, ei saada kontaktia	
Aikataulut	

Yhteistyökumppanit, joiden kanssa tehdään jo tai voitaisiin tehdä yhteistyötä, olivat joko yhteisten intressien tai tapahtumien kautta luontevasti tulleita. Yhteistyökumppaneina mainittiin kunnat, seurakunnat (myös Virossa), oppilaitokset, päiväkodit, muut yhdistykset (Viro-yhdistykset, Lions-klubit, Sotaveteraaniliitto ja niin edelleen), ystävyyskaupungit ja niiden ystävähdistykset, suurlähetystö, säätiöt, puolustusvoimat sekä yritykset. Kukaan ei kuitenkaan maininnut yhteistyötahoina sellaisia paikkoja, joissa valtaosa Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenyhdistyksistä järjestää tapahtumiaan. Tällaisia ovat muun muassa kirjastot, kulttuuritalot, museot ja erilaiset näyttelytilat.

5 Tulokset

Lähdin analysoimaan aineistoani tutkimuskysymysteni kautta: Miten verkostoituminen toimii yhdistyksen toiminnan päivittämisen välineenä? Lähestyin kysymystä tutkimalla, millaista hyötyä verkostoitumisesta olivat saaneet haastatellut benchmarking-organisaatioiden edustajat, jäsenkysymyksen vastaajat ja aivoriiheen osallistuneet Suomen Viro-yhdistysten liiton hallituksen jäsenet.

Opinnäytetyöni on laadullista tutkimusta ja analyysini aineistolähtöistä eli pyrin luomaan tutkimusaineistostani teoreettisen kokonaisuuden, valitsin siis analyysiyksiköt aineistos-

ta tutkimuksen tarkoituksen ja tehtävänasettelun mukaisesti (Tuomi & Sarajärvi 2006, 97). Rajasin aineistoa tutkimuskysymyksen kautta. Kävin haastattelut ja jäsenkyselyn verkostoitumisen hyötyjä käsittelevän kysymyksen läpi etsien ja koodaten verkostoitumisen hyötyjä. Tämän jälkeen pelkistin työni kannalta oleelliset ilmaukset, jotka ryhmitelin verkostoitumisen välittömään ja strategiseen hyötyyn yhdistykselle. Pääluokaksi valitsin yhdistyksen elinvoimaisuuden, jonka alle katson kaiken löytämäni kuuluvan. (Tuomi ym. 2006, 94-95, 110-115.)

Haastatteluista ja jäsenkyselystä nousseet välittömäksi hyödyksi luokittamani verkostoitumisen hyödyt ovat hyvin konkreettisia asioita, joita voi osittain myös numeerisesti todistaa. Tällaisia ovat muun muassa uudet jäseniä ja aktiivit sekä rahoitus, joita verkostoituminen voi yhdistykselle tuoda. Rahoitus tuli esille sekä Runokuun ja Marttaliiton haastatteluissa että jäsenkyselyssä ja hallituksen aivoriihessä. Verkostoitumisen kokivat tuovan uusia jäseniä ja toimijoita Nuoren Voiman Liiton toiminnanjohtaja Laura Serkosalo sekä Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenyhdistysten edustajat, toimijoita myös liiton hallitus.

Taulukko 2. Verkostoitumisen välittömät hyödyt yhdistykselle

Hyöty toimijoille	Uudet ideat Uudet näkökulmat Uudet toimijat Toisiin tutustuminen ja sitä kautta toiminnan organisoimisen helpottuminen Käytännön apu Sparraus- tai iterointiapu Uusia elämyksiä
Hyöty yhdistykselle	Rahoitus Laadukkuus Näkyvyys Ohjelman monipuolisuus Ohjelman mielenkiintoisuus Uudet yleisöt Enemmän yleisöä Uudet jäsenet Tapahtuman kasvu Nopea reagointi Parempi tulos Verkostot koko liiton käyttöön Ohjelman kierrättäminen

Haastatteluista ja jäsenkyselystä kävi selvästi ilmi, että yksittäisen tapahtuman kohdalla (Runokuu) ja pienemmissä, paikallisissa yhdistyksissä (SVYL:n jäsenyhdistykset) verkostoitumisen hyötyjä katsottiin hyvin konkreettisesti. Sen sijaan suuren, valtakunnallisen Marttaliiton toiminnanjohtajan Marianne Heikkilän näkemys verkostoitumisesta oli

huomattavasti laajempi ja verkostoitumisen hyödyt kauaskantoisempia. Marttaliitossa verkostoituminen onkin vaikuttamistyötä ja sen sisältö hyvin yhteiskunnallista, onhan liitto neuvontajärjestö ja pyrkii vaikuttamaan myös päättäviin tahoihin.

Taulukko 3. Verkostoitumisen strategiset hyödyt yhdistykselle

Lyhyen aikavälin hyödyt	Tunnettuus Asiantuntijuus Tutkimuksissa sijoittuminen Keskustelun syventäminen Toimintaympäristön muutosten ennakointi ja hallinta Uuden innovointi Avoimuus ja läpinäkyvyys Aktiivisuus Uudet toimintamallit Tehokkuus Uuden oppiminen
Pidemmän aikavälin hyödyt	Houkuttelevuus uusille yhteistyökumppaneille Toimintaedellytysten vahvistaminen Ajassa pysyminen Heikkojen signaalien kuuleminen Vaikuttamisen vahvistuminen Vaikuttavuuden lisääntyminen Uskottavuus Luottamuksen lisääminen neuvontajärjestöjen sisällöntuotannolle Ymmärryksen lisääntyminen Jäsenkunnan heterogeenisyys Yhteenkuuluvuus Tavoitettavuus Rajapintojen laajeneminen

Vaikka pienissä yhdistyksissä lähdetäisiinkin verkostoitumisen avulla hakemaan sen välittömiä hyötyjä, poikivat välittömät hyödyt ajan kanssa myös strategisia hyötyjä, kuten Runokuun tapauksesta käy hyvin ilmi. Kun verkoston avulla rakennetaan tapahtuma, jolle yhdessä luodaan laadukas, monipuolinen sisältö ja saadaan suurempi yleisö paikalle, tuo se myös yksittäiselle yhdistykselle näkyvyyttä, uusia toimijoita ja jopa uusia jäseniä. Tätä kautta lisääntyvät muun muassa yhdistyksen tunnettuus, uskottavuus ja tehokkuus. Aktiivinen rooli verkostossa tuo yhdistyksen asiantuntijuuden laajemmin näkyville ja ihmisten tietoisuuteen, mikä osaltaan vahvistaa sen toimintaedellytyksiä ja lisää pienenkin yhdistyksen vaikuttamismahdollisuuksia omalla paikkakunnallaan. Näin sekä välitön että strateginen hyöty nivoutuvat yhdistyksen elinvoimaisuudeksi.

Sekä aiemmasta tutkimuksesta että benchmarkkauksieni kautta tuli selväksi, että verkostojohtajan rooli on tärkeä. Verkostojohtaja tai verkoston koolle kutsuja on se taho, joka vastaa tiedottamisesta ja siitä, että kaikki saavat tasaveroisesti tietoa siitä, mitä verkostossa on meneillään. Verkostojohtaja myös huolehtii kokousten avoimesta ja luottamuksellisesta ilmapiiristä (Runokuu, verkostotapaamisen havainnointi 22.4.2016). Viro-yhdistysten yhteistyökumppaneissa ja verkostojen toimijoissa on paljon vapaaehtoisia, joiden panosta yhteistyöhön tulee arvostaa. Kuten Riitta Vanhatalo sanoo, on verkostojohtamisessa olennaista, että ihmisten johtamisen näkökulmasta johdetaan nimenomaan vapaaehtoisesti verkostossa mukana olevia ja aikaansa sekä muita resurssejaan verkostotoiminnalle antavia henkilöitä (Vanhatalo 2014, 47).

Kokosin Nuoren Voiman Liitolta, Marttaliitolta ja Artovalta opitun pohjalta verkostoituvan yhdistyksen muistilistan eli asioita, joita yhdistystoimijoiden tulisi verkostoitumisprosessia aloittaessaan ja verkostojohtajan roolissa muistaa:

1. Verkostoidu strategisten avainkumppanien kanssa.
2. Keskustelkaa avoimesti kaikkien osapuolten lähtökohdista, odotuksista ja tavoitteista.
3. Määritelkää muutos, jonka haluatte saada yhdessä aikaiseksi.
4. Muista tasaveroinen tiedotus verkoston asioista sen kaikille osapuolille.
5. Ole ennakkoluuloton erilaisia toimijoita ja toimintatapoja kohtaan.
6. Määrittele, mitä yhdistyksesi antaa ja saa verkostolta.
7. Huomioi, haetaanko verkostoitumiselta lyhyen vai pitkän aikavälin hyötyä ja vaikuttavuutta.
8. Muista luottamuksellisuus!
9. Toisilta voi oppia ja saada uusia ideoita!
10. Ole kärsivällinen, anna verkostoitumiselle aikaa!

Tämän opinnäytetyöprosessin rinnalla on kevästä 2016 saakka kulkenut Suomen Viro-yhdistysten liiton strategiaprosessi. Selvitykseni suomalaisten yhdistysten toimintaympäristöstä ja toiminnan edellytyksistä ovat vaikuttaneet siihen, kuinka SVYL:n strategiassa liiton toimintaympäristö nähdään:

Suomalainen yhteiskunta on murroksessa, kun jäsenyyteen perustuva yhdistystoiminta ei nuorempia enää houkuta, vaan nuoremmat etsivät projekteja joissa toimia. Tähän Suomen Viro-yhdistysten liitto vastaa tarjoamalla yhä enemmän erilaisia mahdollisuuksia osallistua sen jäsenyhdistysten toimintaan ja tulla itse toteuttamaan projekteja. Sekä toiminnan suunnittelussa että viestinnässä huomi-

oidaan jäsenten lisäksi laajempi toimintaan osallistuvien ryhmä sekä potentiaaliset osallistujat. (liite 4)

Nyt maaliskuussa 2017 strategiaprosessi alkaa olla loppusuoralla: SVYL:n hallitus on tehnyt ehdotelmansa liiton strategiaksi ja vie sen huhtikuun 2017 vuosikokouksen hyväksyttäväksi. Verkostoituminen, joka on tämän opinnäytetyön aiheena, on yksi niistä keinoista, joilla liiton toimintaympäristön eli yhdistyselämän muutokseen lähdetään vastaamaan. Suomen Viro-yhdistysten liitto paitsi verkostoituu, on myös itsessään asiantuntijaverkosto. SVYL:n hallitus näkee liiton vision näin:

Suomen Viro-yhdistysten liitto on valtakunnallinen Viro-asiantuntijuuden verkosto ja toimija, jonka asiantuntijuus on tehty näkyväksi sekä liiton sisällä että sen ulkopuolella. SVYL:n Viro-verkosto on kaikkien käytettävissä ja sitä ylläpitävät liiton jäsenyhdistykset omilla paikkakunnillaan. (liite 4)

Verkostojohtaminen korostuu SVYL:n strategiassa etenkin Viro 100 -juhlavuoden 2018 kohdalla. Yksi strategian toteuttamisen keinoista on:

Kukin Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenyhdistys on Viro 100 -juhlavuoden 2018 verkostojohtaja omalla paikkakunnallaan. Viro-yhdistys kutsuu juhlavuotta toteuttamaan laajan verkoston paikkakuntiansa Virosta kiinnostuneita toimijoita ja eri tapahtumien kautta sopivia yhteistyökumppaneita. Viro-yhdistys vastaa tiedottamisesta verkostossa, liiton toimistolle sekä medialle. Viron juhlavuoden ohjelma on laadukasta, ajankohtaista, laaja-alaista ja ennakkoluulotonta. (liite 4)

Miten verkostoituminen sitten toimii yhdistyksen toiminnan päivittämisen välineenä? Aineistoni perusteella se toimii hyvin, sillä verkostoitumisen hyödyistä tuli vastauksia SVYL:n hallituksen SWOT-analyysistäkin kummunneisiin haasteisiin, jotka koskivat uusien jäsenien ja toimijoiden sekä rahoituksen saamista yhdistyksiin. Kuten esimerkiksi Runokuu-festivaali osoittaa, on verkoston avulla voitu toteuttaa tapahtuma suuremmin, jolloin sille on saatu paremmin rahoitustakin. Suurempi tapahtuma on myös houkuttellut osallistujia, ja koska festivaalin pääjärjestäjä Nuoren Voiman Liitto on osannut hyödyntää osaamistaan, on festivaali tuonut liitolle myös jäseniä. (Serkosalo 2016.)

Verkostot myös auttavat pysymään ajassa sekä ennakoimaan ja hallitsemaan toimintaympäristön muutoksia. Sekä kaupunginosayhdistys Artovassa (Lehikoinen 2017) että Marttaliitossa (Heikkilä 2016) verkostoituminen nähdään vaikuttamistyönä, joka taas on sekä yhteiskunnan että oman toimintaympäristön muutoksiin vaikuttamista ja reagoimista. Samoin verkoston jäseniltä voi oppia uusia toimintamalleja, joita voi omassa yhdistyksessään hyödyntää. Kaikki edellä mainitut seikat johtavat automaattisesti yhdistyksen toiminnan uusiutumiseen ja päivittämiseen.

6 Johtopäätökset

Opinnäytetyöni lähtökohta oli olettaa, että yhdistyselämä kaipaa muutosta ja uudistumista. Keskeinen tutkimuskysymykseni oli, miten verkostoituminen toimii yhdistyksen toiminnan kehittämisen välineenä? Tutkimuskirjallisuuden ja aineistoni pohjalta selvisi, että verkostoituminen auttaa yhdistystä vahvistamaan asiantuntijuuttaan ja toimii sen brändäämisen välineenä. Verkostoitumisesta voi myös löytää vastauksia jäsen- ja rahoituskysymyksiin. Verkostoituessa kannattaa olla ennakkoluuloton ja lähestyä sitä strategisesti. Kumppanuudet tulee saada yhdistykselle, ei toimijoille henkilökohtaisiksi. Tärkeää verkostoimisessa toiminnassa on vastavuoroisuus, kumppanuus ja luottamus.

Vastausta tutkimuskysymykseeni hain oppimalla muilta eli benchmarkkaamalla yhdistystoimijoita, joiden tiesin käyttävän verkostomaista toimintatapaa onnistuneesti. Sen lisäksi tein jäsenkyselyn Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenyhdistyksille ja tutkin niiden verkostoitumista ynnä muita yhteistyökuvioita. Lopuksi pidin SVYL:n hallitukselle aivoriihen verkostoitumisesta, sen mahdollisuuksista ja verkostoitumisessa huomioon otettavista asioista.

SVYL:n jäsenkyselyn tulokset kävivät monissa kohden yksiin Raisa Jäntin vuonna 2009 Eetanet Oy:lle tekemän järjestöjen verkostoitumistutkimuksen kanssa. Sekä Jäntin tutkimuksessa että Viro-yhdistysten vastauksissa korostui tärkeänä verkostoitumiskanavana yhdistysten jäsenten henkilökohtaiset suhteet (Jäntti 2009, 8). Tämä on etenkin pienillä paikkakunnilla ymmärrettävää, mutta mielestäni on myös yhdistyksen tulevaisuuden kannalta vaarallista, jos kovin monet yhteistyökuviot lepäävät tämän hetkisten aktiivien henkilökohtaisten kontaktien varassa. Kun tähän yhdistää ikääntymisen megatrendin (Halonen 2011, 67), joka näkyy sekä tutkimuksissa että SVYL:n jäsenkyselyssä, on uhka yhdistysten tulevaisuudelle todellinen. Jäsenkyselyyn vastanneiden yhdistysaktiivien keski-ikä on varsin korkea, joten voi olettaa, että lähivuosina monien yhdistysten hallituksiin ja jäsenistöön tulee muutoksia. Jotta hyvät, toimivat yhteistyökuviot säilyisivät, tulisi verkostot saada yhdistys-, ei henkilösidonnaiseksi.

Ikääntyminen ja resurssipula (sekä taloudelliset että henkilöresurssit ja niiden kautta aikapula) liittynevät siihen, että on vaikea löytää henkilöitä ottamaan vastuuta verkostoitumisesta, mikä oli Jäntin tutkimuksessa yksi suurimmista verkostoitumisen esteistä (Jäntti 2009, 8.) Tämä ei luonnollisestikaan uhkaa suurien toimijoiden, kuten Marttali-

ton verkostoitumista, onhan suurilla yhdistyksillä palkattua henkilökuntaa asioita hoitamaan. Vapaaehtoistyöhön on kuitenkin vaikea saada nuorempaa väkeä, sillä työikäisillä on työ- ja perhekiireet. Samoin jäsenyyteen perustuvan yhdistystoiminnan tilalle on tullut niin sanottu kevyt osallistuminen tai kevyt yhteisöllisyys, jolloin tullaan kyllä toimintaan mielellään mukaan, mutta vastuutehtävät eikä välttämättä jäsenyyskään enää kiinnosta (Harju 2008).

Ehkä yhdistysten olisikin syytä muuttaa katsantokantojansa jäsenyydestä ja miettiä enemmän sitä, millaista olisi se toiminta, johon saisi tekijöitä, ei vain osallistujia mukaan. Nuoren Voiman Liiton Runokuu-festivaali on hyvä esimerkki toimivasta, verkostomaisesta tapahtumasta. Vaikka tapahtumaa järjestetäänkin sisällön, ei järjestäjien näkyvyyden kautta, tihkuu tapahtumasta myös näkyvyyttä ja jäseniä järjestäjätahoille (Serkosalo 2016). Monilla SVYL:n jäsenyhdistyksillä on omia, vuosittaisia tapahtumia, joiden tekemiseen olisi helppo osallistaa erilaisia verkostoja mukaan. Tämä olisi yksi tapa uudistaa toimintaa ja yrittää löytää vastauksia kipeisiin jäsen- ja rahoituskysymyksiin. Myös Eetanetin tutkimuksessa koettiin yhteisten tapahtumien järjestäminen erittäin tärkeänä juuri kulujen jakamisen ja näkyvyyden kannalta (Jäntti 2009, 23). Yhdistysten kannattaisikin ottaa osallistaminen toiminnan kärjeksi. Mallia voisi ottaa vaikkapa Artovasta, joka jo heti kotisivujensa etusivulla tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia tulla tekemään ja osallistumaan (Artova 2017).

Sekä opinnäytetyöni aineisto että aiempi tutkimus tukevat vahvasti sitä, että yhdistysten yhteistyö on kannattavaa. SVYL:n hallituksen SWOT-analyysissäkin pohdituttaneiden jäsen- ja taloudellisten kysymysten lisäksi aineistostani ja aiemmista tutkimuksista kävi ilmi, että verkostoituminen oli auttanut tehostamaan toimintaa, tiedonkulkua ja näkyvyyttä, tekemään toiminnasta monipuolisempaa ja laadukkaampaa, tuonut uusia ideoita, lisännyt toimintaa, tuonut uutta ja lisää yleisöä, auttanut mukautumaan toimintaympäristön muutoksiin, tehnyt yhdistyksiä tunnetummiksi ja uskottavammiksi, vahvistanut asiantuntijuutta sekä lisännyt vaikuttavuutta. Katsoisin hyötyjä olevan niin paljon, että aika ja henkilöresurssit edes yhden verkostokokeilun toteuttamiseen kannattaisi löytää.

Yksi verkostoitumisen hyöty, joka on yhdistystoiminnassa keskeistä ja mainitaan tekemissäni haastatteluissakin, on asiantuntijuuden vahvistuminen. Asiantuntijuus on mielestäni yhdistyksen perustehtävä, se syy, miksi jokin yhdistys on olemassa. Esimerkiksi ystävyysseurat ovat oman ystävyysmaansa asiantuntijoita. Toimintatapa, joka vahvis-

taa yhdistyksen asiantuntijuutta ja asiantuntijuuden tunnistamista yhdistyksen sisällä sekä tekee laajemman yleisön siitä tietoiseksi, ei voi olla muuta kuin positiivinen. Sekä Nuoren Voiman Liiton rooli Runokuun järjestelyissä että Marttaliiton vaikuttamistyö ovat tuoneet näille menestyneille verkostoitujille paljon konkreettista ja välillistä hyötyä. Verkostoituminen on toiminut yhdistyksen brändäämisen välineenä ja yhdistysten selkeät brändit ovat tuoneet niille muun muassa vaikuttavuutta, jäseniä ja rahoitusta. Asiantuntijuuden kautta yhdistys voi perustella itselleen ja muille, miksi se on olemassa ja mistä maailma jäisi paitsi, jos sitä ei olisi. Myös Suomen Viro-yhdistysten liiton strategiassa (liite 4) asiantuntijuus sekä sen tunnistaminen ja näyttäminen on nostettu tärkeään rooliin.

Verkostoitumaan ei kuitenkaan kannata lähteä valmistautumatta, vaan on syytä muistaa tärkeät perusasiat. Yhdistyksen tulisi olla ennakkoluuloton erilaisia toimijoita ja toimintatapoja kohtaan. Tulisi keskittyä miettimään sitä, mitä voisi itse antaa verkostolle ja kuinka tehdä itsestään verkostossa tärkeä ja haluttu yhteistyökumppani. (Hiltunen 2012.) Kuten Marianne Heikkilä sanoo, tulee kaikkien verkostoon osallistuvien sekä saada että antaa (Heikkilä 2016). Verkostoitumisen perusedellytyksiä ovat vastavuoroisuus, kumppanuus ja luottamus (Harju 2010, 187). Verkostossa toimimisen tulee olla läpinäkyvää, vastaanottavaista, luottamuksellista, pitkäjänteistä, kulttuureiltaan yhteensopivaa, täydentää osaamista ja mahdollistaa toisilta oppimisen (Vesalainen & Strömmer 1999, 110-111). Jonkinlainen jatkuvuus helpottaa verkoston toimintaa (Lehikoinen 2017).

Marianne Heikkilän mukaan tärkeää on lähteä verkostoitumaan strategisten avainkumppanien kanssa sekä keskustella avoimesti kaikkien osapuolten lähtökohdista, odotuksista ja tavoitteista sekä määritellä se muutos, joka halutaan saada yhdessä aikaiseksi. Pitää myös huomioida, haetaanko verkostoitumiselta lyhyen vai pitkän aikavälin hyötyä ja vaikuttavuutta. (Heikkilä 2016.) Marttaliitossa verkostoituminen onkin hyvin laaja-alaista ja strategista. Tämä on mielestäni täysin sovellettavissa myös pienempiin yhdistyksiin, joiden niidenkin olisi syytä säännöllisin väliajoin kirkastaa perustehtävänsä sekä hahmotella, mitä kohti ollaan menossa. Toimintaympäristöt saattavat muuttua rajustikin – uusi toimijoita syntyy, rahoitusta leikataan ja niin edelleen – tähän tulisi voida vastata. Vaikka verkosto onkin yksi hyvä väline ajan muutokseen vastaamisessa, tulee kuitenkin olla kärsivällinen. Toimivan verkoston rakentamisessa on useita vaiheita, ennen kuin verkosto on muodostunut sellaiseksi, josta kaikki verkoston osapuolet saavat jotakin (Harju 2010, 187).

Tarkoitukseni oli tämän opinnäytetyön osana toteuttaa erilaisia verkostoitumiskokeiluita Viro-yhdistyksissä. Aikataulullisista syistä kokeilut eivät toteutuneet, yhdistyselämän vuosirytmiksi onkin ehdottomasti seikka, joka minun olisi ollut syytä huomioida paremmin. Suomen Viro-yhdistysten liitossa ollaan kuitenkin ottamassa isoja askeleita verkostomaisemman toiminnan suuntaan. Kuten liiton strategiakin (liite 4) näyttää, on liitto verkosto ja erilaiset yhteistyökuviot sen toiminnan ydintä entistä vahvemmin lähitulevaisuudessa. Loistavana kannustimena tähän toimii Viron 100. juhlavuosi 2018, jolloin toimintaa halutaan tehdä suuremmin ja enemmän, minkä mahdollistaa yhdessä tekeminen. Liitto kannustaa jäsenyhdistyksiään olemaan aktiivinen yhteistyön aloittaja ja verkostojen luoja jo nyt vuoden 2017 aikana, jotta vuonna 2018 verkostot ovat valmiita toimimaan.

SVYL:n vuoden 2018 yksi päätapahtumista tulee olemaan virolaisen Teeme ära!/Let's Do It -yhdistyksen organisoima Maailman siivouspäivä (*World Clean Up Day*) 15.9.2018 (Let's Do It 2017), jolloin liiton jäsenyhdistykset verkostoineen järjestävät ympäristötietoisia ja yhteisöllisiä tapahtumia omilla paikkakunnillaan. Teeme ära! -yhdistyksen vuoden 2017 talkoopäivän teemana Viro-yhdistyksillä on verkostojen luominen ja koolle kutsuminen. Verkostojen kanssa pidetään niin sanottuja ideatalkoita, joissa suunnitellaan tapahtumia Maailman siivouspäiväksi.

Yksi tätä opinnäytetyötä varten kaavailemistani pilotoinneista oli Pirkanmaan Viro-verkosto, jonka koolle kutsuja olisi ollut Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenyhdistys Tampere-Tartto -seura. Tampere-Tartto -seura järjestää yhteistyökumppaneineen vuosittaiset Viro-viikot lokakuussa, olin ajatellut kokeilla, voisiko Viro-viikkoja viedä Runokuu-festivaalin mallin mukaan verkostomaisempaan suuntaan. Tämän toteuttamiseen opinnäytetyön aikajänne oli kuitenkin liian lyhyt, mutta helmikuussa 2017 Tampere-Tartto -seura kutsui Pirkanmaan eri Viro-toimijat ja Tampereen kaupungin edustajat koolle keskustelemaan kuluva ja vuoden 2018 Viro-tapahtumista. Verkosto alkaa koontua säännöllisesti, mikä mahdollistaa tilaisuuksien tehokkaamman suunnittelemisen ja niistä tiedottamisen. Tampere-Tartto -seuran esimerkki voi toimia rohkaisuna muillekin Viro-yhdistyksille.

Uskon myös, että tämä opinnäytetyö toimii järjestöjen työntekijöille ja yhdistystoimijoille kannustimena rohkeisiin yhteistyöavauksiin ja verkostomaiseen toimintaan. Rahoitushaasteet ovat suuri yhdistysarkea hankaloittava tekijä. Verkosto rasittaa yhdistystä kui-

tenkin korkeintaan ajallisesti, uusien yhteistyökumppaneiden kautta voi jopa avautua uusia rahoituskuvioita. Pienissä yhdistyksissä, joissa on vähän palkattua henkilökuntaa, voi yhteistyökumppaneilta saada myös kaivattua ideointiapua. Rohkeat, uudet projektit ja uusien ihmisten tuomat ideat auttavat myös kehittämään työssä aivan eri tavalla kuin yksin puurtaessa.

Kehittämisehdotukseni Viro-yhdistyksille on ottaa rohkeita askeleita verkostoitumisessa sekä kutsua aktiivisesti verkostoja koolle ja luottaa itseensä niiden johtajana. Tämän opinnäytetyön aineisto, etenkin aiempi tutkimus ja benchmarkkaukset ovat osoittaneet, että verkostoitumisen hyödyt ovat riskin ottamisen arvoisia. Verkostoitumiskokeilut voivat alkuun olla pieniäkin, vaikka vain parin strategisen kumppanin, esimerkiksi toisten Viro-seurojen kanssa toteutettuja Viro-tapahtumia. Kun nämä verkostoitumiset hoitaa hyvin – tasa-arvoisessa ja luottamuksellisessa ilmapiirissä sekä avoimesti ja aktiivisesti tiedottaen – voi tuloksena olla pysyviä ja kasvavia yhteistyökuvioita. Tällaiset yhteistyökuviot taas voivat tuottaa yhdistyksille uusia jäseniä ja toimijoita, näkyvyyttä sekä uusia yleisöjä ja osallistujia. Ne kaikki ovat yhdistyksen elinvoimaisuuden edellytyksiä ja perusteita sen olemassaololle.

Lähteet

Artovan www-sivusto.

<http://www.artova.fi/> (luettu 11.2.2017)

ArtovaMallin www-sivusto.

<http://www.artovamalli.fi/> (luettu 11.2.2017)

Ehlers, Anja, Naegele, Gerhard, Reichert, Monika 2011. Volunteering by older people in the EU. Verkkojulkaisu. Luxembourg: Publications Office of the European Union. http://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_files/pubdocs/2011/34/en/1/EF1134EN.pdf (luettu 19.4.2016)

Fields, Marion 2014. Verkostoitumalla yhteisöllisyyteen: pääkaupunkiseudun yhdistystoimijoiden näkemyksiä lähidemokratiasta, paikallisesta vaikuttamisesta ja verkostoista. Helsinki: OK-opintokeskus. http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/3887/Verkostoitumalla_yhteisollisyyteen.pdf (luettu 17.6.2016)

Halonen, Katri 2011. Kulttuuri katalysoi. Megatrendien tähtäminen kulttuurituotannon kentälle. Teoksessa: Björkqvist, Leena, Halonen, Katri, Hero, Laura-Maija, Iso-Aho, Juha, Teye, Outi, Uotila, Pekka 2012. Tuottaja2020. Kurkistuksia kulttuurituottajan tulevaisuuteen. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Kulttuuri ja luova ala.

Harju, Aaro 2008. Posttraditionaalinen yhteisöllisyys. Helsinki: Kansalaisfoorumi.net-verkkolehti.

http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/sosiaalinen_paaoma_ja_yhteisollisyys/kansalaisfoorumi.net_sosiaalinen_paaoma_ja_yhteisollisyys/posttraditionaalinen_yhteisollisyys (luettu 2.4.2016)

Harju, Aaro 2010. Puheenvuoro kansalaisyhteiskunnan tulevaisuudesta. Helsinki: Siivestysliitto Kansalaisfoorumi.

Hiltunen, Elina 2012. Matkaopas tulevaisuuteen. Helsinki: Talentum.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko, Sajavaara, Paula 2012. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hirsjärvi, Sirkka, Hurme, Helena 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Johanson, Jan-Erik, Smedlund, Anssi 2015. Verkostohallinta. Teoksessa: Eriksson, Kai (toim.) 2015: Verkostot yhteiskuntatutkimuksessa. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Jurvansuu, Sari 2002. Paikallisyhdistysten menestystekijät. Tutkimus kansalaistoiminnan hyvistä käytännöistä. Sarja A. Tutkimuksia 2. Kansalaistoiminta ja nuorisotyö 1/2002. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Jäntti, Raisa 2009. Verkostoituminen järjestöissä. Tampere: Eetanel Oy.

http://www.eetnet.fi/wp-content/uploads/verkototutkimus_raportti.pdf (luettu 10.10.2016)

Järvensivu, Timo 2014. Verkostojohtaminen vaatii heittäytymistä äärimmäiseen avoimuuteen. Helsinki: SOSTE Suomen Sosiaali ja terveys ry.
<http://www.soste.fi/ajankohtaista/sosteblogi/elinvoimaiset-jarjestot/verkostojohtaminen-vaatii-heittaytymista-aarimmaiseen-avoimuuteen.html> (luettu 30.12.2016)

Let's Do It -yhdistyksen www-sivusto.
<https://www.letsdoitworld.org> (luettu 11.3.2017)

Lindholm, Arto 1998. Radikaali ympäristöaktivismi modernin murroksessa. Helsinki: Helsingin yliopisto.
<http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/val/sospo/pg/lindholm/radikaal.pdf> (luettu 1.4.2016)

Linnamaa, Reija 2004. Verkostojen toimivuus ja alueen kilpailukyky. Helsinki: HAUS kehittämiskeskus Oy.

Marttaliiton www-sivusto.
<http://www.marttaliitto.fi/> (luettu 16.12.2016)

Nimmerfeldt, Gerli (toim.) 2016. Eesti vabaühenduste tegevusvõimekuse uuring: vene töökeelega ühendused võrdluses ja süvitsi. Verkojulkaisu. Tallinn: Tallinna Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituudi Rahvusvaheliste Sotsiaaluuringute Keskus.
<http://www.tlu.ee/et/ytirasi/repositoorium/tegevusvoimekuse-uuring> (luettu 19.4.2016)

Nuoren Voiman Liiton www-sivusto.
<http://www.nuoreuvoimanliitto.fi/> (luettu 25.4.2016)

Ojasalo, Katri, Moilanen, Teemu, Ritalahti Jarmo 2010. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy.

Ojasalo, Katri, Moilanen, Teemu, Ritalahti Jarmo 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy.

Ruuskanen, Petri 2015. Sosiaalinen pääoma. Teoksessa: Eriksson, Kai (toim.) 2015. Verkostot yhteiskuntatutkimuksessa. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Shapiro, Carl, Varian, Hal R. 1999. Information Rules: A Strategic Guide to the Network Economy. Boston. Harvard Business School Press.

Suomen Viro-yhdistysten liiton www-sivusto.
<http://www.svyl.fi/> (luettu 6.6.2016)

Sydänmaanlakka, Pentti 2015. Älykäs julkinen johtaminen. Helsinki: Talentum.

Tuomi, Jouni, Sarajärvi, Anneli 2006. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vanhatalo, Riitta 2014. Vuorovaikutuksen yhteys verkoston rakenteeseen, toimintaan ja toimijoiden kokemuksiin. Tampere: Tampere University Press.
<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/96184/978-951-44-9589-2.pdf?sequence=1> (luettu 20.6.2016)

Vesalainen, Jukka, Strömmer, Riitta 1999. Yksilön oppimisesta verkoston oppimiseen – Verkostot oppijoina ja oppimisfoorumeina. Teoksessa: Alasoini, Tuomo, Halme, Petteri 1999. Oppivat organisaatiot, oppiva yhteiskunta. Kansallinen työelämän kehittämisohjelma. Vuosikirja 1999. Raportteja 7. Helsinki: Työministeriö.

Vuojakoski, Heikki 2008. Juhlapuheista tekoihin. Miten järjestöt muodostavat suhdettaan tulevaisuuteen? Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
www.kansalaisfoorumi.fi/attachments/789_juhlapuheista_tekoihin.doc (luettu 2.4.2016)

Haastattelut

Heikkilä, Marianne 19.12.2016
 Marttaliitto, toiminnanjohtaja

Lehikoinen, Keijo 24.2.2017
 Arabianrannan, Toukolan ja Vanhankaupunginkosken kulttuuri- ja kaupunginosayhdistys Artova, puheenjohtaja

Serkosalo, Laura 22.4.2016
 Nuoren Voiman Liitto, toiminnanjohtaja

SWOT-analyysin tekoon 12.3.2016 osallistuneet

Immanen, Sanna (pj.)
 Virolaisen kulttuurin ystävät Virkku, Helsinki

Löyttyniemi, Liisa (1. vpj.)
 Tampere-Tartto -seura

Lehto, Veijo (2. vpj.)
 Helsinki-Tallinna -seura

Kavén, Jenni
 Virolaisen kulttuurin ystävät Virkku

Ranki, Pirjo
 Viljandin ystävät

Sajavaara, Paula
 Keski-Suomen Viro-seura

Söderling, Ismo
 Varsinais-Suomen Viro-keskus

Vahtera, Raimo
 Vaasa-Pärnu -seura

Aivoriin 28.1.2017 osallistuneet:

Löyttyniemi, Liisa (1. vpj.)
 Tampere-Tartto -seura

Lehto, Veijo (2. vpj.)
Helsinki-Tallinna -seura

Haimila, Risto
Suomen-poikien perinneyhdistys

Kavén, Jenni
Virolaisen kulttuurin ystävät Virkku

Kolkkanen, Imbi
Varsinais-Suomen Viro-keskus

Ranki, Pirjo
Viljandin ystävät

Sajavaara, Paula
Keski-Suomen Viro-seura

Haastattelukysymykset – Nuoren Voiman Liitto

1. Runokuu-festivaalin taustaa – oliko festivaali jo aivan alussa verkostomaisesti toteutettu vai kuinka verkostoon päädyttiin?
2. Kuinka Runokuu rahoitetaan?
3. Kuinka Runokuun ohjelma koostetaan?
4. Millaisia suosituksia Nuoren Voiman Liitto voisi verkostojohtajan toimintatavoista antaa, mitä verkostoituuessa tulee huomioida?
5. Millaista hyötyä Runokuusta on Nuoren Voiman Liitolle?

Haastattelukysymykset – Marttaliitto ja Artova

1. Onko verkostoituminen tietoinen toimintatapa yhdistyksessänne?
2. Onko verkostoitumista tehty suunnitelmallisesti eli onko se esim. osana yhdistyksenne strategiaa tai onko yhdistyksellänne verkostoitumissuunnitelma tms.?
3. Kuka tai ketkä verkostoitumisesta yhdistyksessänne vastaavat?
4. Onko yhdistyksenne ollut itse luomassa jotain verkostoa/joitain verkostoja?
5. Hyödyttävätkö yhdistyksenne toimiston verkostot koko liittoa? (Marttaliitolle)
6. Mitä hyötyä verkostoitumisesta on yhdistyksellenne ollut/onko hyötyä ollut?
7. Mitä olisi tärkeä huomioida verkostoituessa?
8. Mikä tekee verkostosta toimivan?
9. Voisiko yhdistyksenne toimia verkostoitumatta?

Kysely Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenyhdistyksille

Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenkysely

Jäsenkysely on osa Suomen Viro-yhdistysten liiton strategiaprosessia. Kyselyn avulla liitto haluaa selvittää jäsenyhdistyksiensä tämän päivän ja tulevaisuuden haasteita sekä vaikuttaa siihen, että liiton jäsenten toimintamahdollisuudet paranisivat entisestään. Kyselyyn voi vastata kuka tahansa SVYL:n jäsenyhdistyksen jäsen, vastaajien kesken arvotaan kirjapalkintoja! Vastausaikaa on 30.11. saakka. Kyselyyn vastaaminen kestää n. 20 min.

SVYL:n jäsenkysely on myös osa liiton toiminnanjohtaja Kirsi Bongwirnson opinnäyte-työtä kulttuurituottajan YAMK-tutkintoa varten. Kyselyn vastaukset käsitellään luottamuksellisesti eikä kenenkään vastaajan henkilöllisyys käy vastauksia dokumentoitaessa ilmi eikä henkilöä yhdistetä kyselyn tuloksiin. Kyselyyn voi vastata myös nimettömänä.

Kiitos ajastasi!

Verkostoituminen

Mitkä tahot ovat yhdistyksellenne tärkeitä yhteistyökumppaneita?

Millaista yhteistyötä yhdistyksellänne edellä mainittujen yhteistyökumppaneiden kanssa on?

Kuinka yhteistyötä voisi kehittää?

Onko paikkakunnallasi/lähiseudulla muita Viro-yhdistyksiä?

Kyllä

Ei

Jos vastasit kyllä, niin teettekö yhteistyötä muiden Viro-yhdistysten kanssa?

Kyllä

Ei

Mikä voi olla esteenä yhteistyölle muiden Viro-yhdistysten kanssa?

Millaista hyötyä verkostoitumisesta/yhteistyöstä eri tahojen kanssa Viro-yhdistykselle on?

Jäsenhankinta

Kuinka yhdistyksenne hankkii uusia jäseniä?

Onko yhdistyksenne helppo saada nuorempaa väkeä mukaan toimintaan?

Kyllä

Ei

Jos vastasit kyllä, niin miksi on?

Jos vastasit ei, niin miksi ei ole?

Mitä yhdistyksenne tarjoaa jäsenilleen?

Kuinka yhdistyksenne tiedottaa jäsenilleen toiminnastaan?

paperisella tiedotteella

sähköpostitse

yhdistyksen kotisivulla

Facebookissa

Muu:

Mistä muualta kuin jäsenmaksuista yhdistyksenne saa rahoitusta toimintaansa?

Liiton tuki jäsenyhdistyksille

Oletko tyytyväinen liiton tarjontaan jäsenyhdistyksille?

Kyllä

Ei

Kuinka liitto voisi palvella jäsenyhdistyksiään paremmin?

Jos liitto järjestäisi koulutusta jäsenistölleen, mistä aiheesta sitä toivoisit?

Saatko tarpeeksi tietoa liiton tapahtumista/tarjonnasta jäsenilleen?

Kyllä

Ei

Käytätkö:

sähköpostia

Facebookia

Twitteriä

Muu:

Tietoa vastaajasta

Mihin seuraavista ikäryhmistä kuulut?

alle 30-vuotiaat

31-40 v.

41-50 v.

51-64 v.

65-70 v.

yli 71-vuotiaat

Valitse alla olevista, mikä on asemasi yhdistyksessäsi:

Puheenjohtaja

Sihteeri

Hallituksen jäsen

Jäsen

Onko yhdistyksesi

Etelä-Suomessa
Keski-Suomessa
Pohjois-Suomessa
Itä-Suomessa
Länsi-Suomessa

Sähköpostiosoitteesi, jos haluat osallistua kirja-arvontaan:

Suomen Viro-yhdistysten liiton (SVYL) strategia

(Liiton hallituksen ehdotus vuosikokoukselle 2017)

Suomen Viro-yhdistysten liiton tehtävä

Suomen Viro-yhdistysten liiton tehtävä on kehittää Suomen ja Viron suhteita, asukkaiden kanssakäymistä sekä maiden historian ja yhteiskunnallisen, taloudellisen ja sivistyksellisen elämän tuntemusta. SVYL myös tukee Suomessa asuvien virolaisten oman kulttuurin ja identiteetin säilymistä sekä edistää jäsentensä toimintaa ja keskinäistä yhteistyötä.

Toimintaympäristö

Suomalainen yhteiskunta on murroksessa, kun jäsenyyteen perustuva yhdistystoiminta ei nuorempia enää houkuta, vaan nuoremmat etsivät projekteja joissa toimia. Tähän Suomen Viro-yhdistysten liitto vastaa tarjoamalla yhä enemmän erilaisia mahdollisuuksia osallistua sen jäsenyhdistysten toimintaan ja tulla itse toteuttamaan projekteja. Sekä toiminnan suunnittelussa että viestinnässä huomioidaan jäsenten lisäksi laajempi toimintaan osallistuvien ryhmä sekä potentiaaliset osallistujat.

Visio

Suomen Viro-yhdistysten liitto on valtakunnallinen Viro-asiantuntijuuden verkosto ja toimija, jonka asiantuntijuus on tehty näkyväksi sekä liiton sisällä että sen ulkopuolella. SVYL:n Viro-verkosto on kaikkien käytettävissä ja sitä ylläpitävät liiton jäsenyhdistykset omilla paikkakunnillaan.

Arvot

Avoimuus, yhdenvertaisuus ja yhteistyö.

Strategiset keinot 2017–2022

Suomen Viro-yhdistysten liitto ja Viro 100 -juhlavuosi 2018

Kukin Suomen Viro-yhdistysten liiton jäsenyhdistys on Viro 100 -juhlavuoden 2018 verkostojohtaja omalla paikkakunnallaan. Viro-yhdistys kutsuu juhlavuotta toteuttamaan laajan verkoston paikkakuntiansa Virosta kiinnostuneita toimijoita ja eri tapahtumien kautta sopivia yhteistyökumppaneita. Viro-yhdistys vastaa tiedottamisesta verkostossa, liiton toimistol-

le sekä medialle. Viron juhluvuoden ohjelma on laadukasta, ajankohtaista, laaja-alaista ja ennakkoluulotonta.

Viestintä

Viestintä on Suomen Viro-yhdistysten liitossa keskeinen osa toimintaa. Ulkoista ja sisäistä viestintää lisätään liiton kaikilla tasoilla näkyvyyden ja vaikuttamisen parantamiseksi. viro.nyt-lehden seurojen tapahtumapalstan lisäksi luodaan jokin sähköinen keskustelualusta (esim. Facebook-ryhmä), jossa yhdistysaktiivit voivat puida seura-arjen ajankohtaisia asioita.

Osallistaminen

Suomen-Viro-yhdistysten liitto jatkaa menestyksekkästä kotouttamistoimintaansa. Meneillään olevasta FEM (Female Estonian Migrants) -projektista kerätään oppia ja hyviä käytäntöjä, joita viedään liiton jäsenyhdistysten paikkakunnille. Suomenvirolaiset osallistetaan toimintaan Suomen ja Viron juhluvuosien 2017–2018 aikana niin, että he jäisivät aktiivisiksi toimijoiksi liiton jäsenyhdistyksiin.